



**CENTRUL NAȚIONAL  
ANTICORUPȚIE AL  
REPUBLICII MOLDOVA**



**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР  
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ  
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**



MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198  
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/12879 din 16.08.2023  
La nr. 10/3301 din 29.06.2023

**Ministerul Infrastructurii și  
Dezvoltării Regionale**

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la aprobarea Codului urbanismului și construcțiilor (număr unic 28/MIDR/2023).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 24 (douăzeci și patru) file.

**Director**

Digitally signed by Rusu Iulian  
Date: 2023.08.16 08:46:44 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



**Iulian RUSU**



**CENTRUL NAȚIONAL  
ANTICORUPȚIE AL  
REPUBLICII MOLDOVA**



**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР  
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ  
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**



MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198  
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/12879 din 16.08.2023  
La nr. 10/3301 din 29.06.2023

**Ministerul Infrastructurii și  
Dezvoltării Regionale**

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la aprobarea Codului urbanismului și construcțiilor (număr unic 28/MIDR/2023).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 24 (douăzeci și patru) file.

**Director**

Digitally signed by Rusu Iulian  
Date: 2023.08.16 08:46:44 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



**Iulian RUSU**



## **RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE**

**Nr. ELO23/8965 din 15.08.2023**

### **la proiectul de lege cu privire la aprobarea Codului urbanismului și construcțiilor (număr unic 28/MIDR/2023)**

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

### **I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului**

#### **I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului**

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

#### **I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului**

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Anunțul cu privire la elaborarea proiectului de decizie a fost publicat pe pagina web a autorității publice la data de 12 octombrie 2022, fiind indicate datele de contact ale persoanei responsabile de elaborarea și promovarea proiectului.

Proiectul și materialele aferente au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a autorității publice, cât și pe portalul guvernamental pentru consultări publice, fiind organizate 5 runde de avizare a proiectului, cu respectarea termenilor pentru recepționarea recomandărilor. Proiectul și materialele aferente pot fi identificate la link-ul: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-preliminara-a-proiectului-codului-urbanismului-si-construcțiilor/9681#contentAnchor36385>.

Prin urmare, apreciind acțiunea autorului de asigurare a accesului părților interesate la proiect și materialele aferente acestuia, precum și stabilirea unui termen optim pentru prezentarea propunerilor de modificare, se constată că rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate de către autor.

### **I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului**

Potrivit notei informative, proiectul a fost elaborat în vederea sistematizării și corelării dispozițiilor din domeniul urbanismului și construcțiilor într-o structură unitară, care „[...] va elimina disfuncționalitățile apărute până în prezent și, totodată, va clarifica aspectele privind armonizarea legislației Republicii Moldova în domeniul construcțiilor cu principiile și reglementările Uniunii Europene.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune adoptarea Codului urbanismului și construcțiilor, având drept obiectiv stabilirea unui cadru legal unitar pentru amenajarea teritoriului, urbanism, autorizarea și executarea lucrărilor de proiectare și construcții, postutilizarea construcțiilor, asigurarea calității construcțiilor, a materialelor și a produselor pentru construcții, exercitarea controlului de stat cu privire la respectarea disciplinei în urbanism și a regimului de autorizare a construcțiilor, precum și aplicarea unitară a prevederilor legale în domeniul calității în construcții pe teritoriul Republicii Moldova. Suplimentar, în vederea atingerii scopului scontat, prin proiect se propune abrogarea actelor normative a căror prevederi se regăsesc, în mare măsură, în proiectul Codului urbanismului și construcțiilor, după cum urmează:

Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții;

Legea nr. 835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului;

Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

### **I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect**

Prevederile proiectului promovează interesul statului, în speță a Guvernului, prin asigurarea sistematizării complexe, într-o concepție unitară a normelor juridice ce aparțin domeniului urbanismului și construcțiilor, fiind descrise etapele parcurse pentru amenajarea teritoriului și documentația de amenajare a teritoriului și urbanismului necesară; proiectarea, autorizarea, executarea lucrărilor, exploatarea și postutilizarea construcțiilor; verificarea calității materialelor și produselor din domeniul construcțiilor; precum și exercitarea controlului de stat. Prin urmare, se constată că normele proiectului examinat sunt conforme interesului public.

### **I.5. Justificarea soluțiilor proiectului**

#### **I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.**

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Respectiv, se constată că în nota informativă sunt specificate detaliat condițiile care au impus elaborarea proiectului de decizie, care sunt finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi.

#### **I.5.2. Argumentarea economică-financiară.**

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară".

Potrivit notei informative, autorul enunță că „Implementarea proiectului va implica cheltuieli financiare (evaluarea științifică a amenajării teritoriului, instituirea registrelor, elaborarea reglementarilor noi, publicarea reglementarilor tehnice etc.), care vor fi prevăzute în bugetul de stat la componenta de bază, pe măsura apariției necesității."

În acest sens, se notifică necesitatea completării notei informative, în corespundere cu prevederile stabilite la pct.5 din anexa nr.1 la Legea nr.100/2017, unde se stabilește că la compartimentul *Fundamentarea economico-financiară* din nota informativă, se descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate de noile reglementări.

#### **I.5.3. Efectuarea analizei impactului de reglementare.**

Proiectul a fost supus analizei impactului de reglementare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr.235/2006 și a Hotărârii Guvernului nr.23/2019.

Potrivit art. 13 al Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător: „(1) Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi. (2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ".

## II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

### II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

În textul proiectului au fost identificate prevederi formulate ambiguu, utilizarea neuniformă a termenilor, norme de trimitere defectuoase, introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect, precum și se notifică necesitatea de revizuire a textului proiectului sub aspectul regulilor gramaticale și de ortografie.

În acest sens exemplificăm câteva carențe identificate:

- terminologia utilizată neuniform în unele norme poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului proiectului privitor la: - exercitarea profesiei de arhitect și inginer în construcții; - principalele obligații ale investitorilor; - termenul de „antreprenor” și „executant”.

- proiectul introduce termeni noi care nu au o definiție în proiect, de genul: „responsabil de specialitate”, „construcțiile de importanță excepțională”, „normative tehnice”.

Aspectele date au fost analizate detaliat în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

### II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii dintre prevederile interne ale proiectului și prevederile Codului civil, în ce privește dreptul de vecinătate și solicitarea acordului vecinilor la inițierea proiectării.

Totodată, în proiect au fost constatate prevederi contradictorii interne privind procedura de elaborare a planului urbanistic general și planului urbanistic de detaliu, centralizarea evidenței inginerilor din construcții și a arhitecților prin stabilirea în unele norme ale proiectului a unui singur Registru, iar în alte norme mai multe Registre, în ambele cazuri denumirea registrului/registrelor este aceeași - Registrul/registrele arhitecți/lor, urbanști/lor și ingineri/lor în construcții, precum și referitor la stabilirea, la art.3 din proiect, a noțiunilor definite distinct în raport cu utilizarea acestora în contextul prevederilor cu privire la lucrările capitale, intervențiile neautorizate și activitățile de postutilizare a construcțiilor, fapt ce poate condiționa exercitarea discreționară a unor atribuții excesive de către agenții publici responsabili de implementarea normelor. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

### **II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect**

Prevederile proiectului reglementează activitatea Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale - în calitate de organului central de specialitate, autorităților administrative din subordinea acestuia și autorităților administrative publice locale.

Urmare a examinării prevederilor proiectului, în conținutul acestuia au fost identificate prevederi ce descriu proceduri administrative ambigue, atribuții care admit derogări și interpretări abuzive, atribuții extensive de reglementare, stabilirea unui drept al entității publice în loc de obligație, lipsa unor termene concrete, precum și lipsa responsabilităților clare pentru încălcări și a sancțiunilor ce li se pot aplica. În acest context, notificăm că analiza detaliată a lacunelor identificate este prezentată la compartimentul III al raportului.

### **II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului**

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

## **III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului**

- 1 -
<p><b>Art. 17 (2), art. 27</b></p> <p>Articolul 17. [...] (2) Planul de Amenajare a Teritoriului Național reprezintă sinteza programelor strategice sectoriale pe termen mediu și lung, abordează problematica din teritoriu la scară mare, stabilește liniile directoare ale organizării și dezvoltării echilibrate și durabile a întregului teritoriu al Republicii Moldova.</p> <p>Articolul 27. [...] Planul de amenajare a teritoriului regiunilor de dezvoltare, aprobat de Consiliul Național de Amenajare a Teritoriului, se adoptă de Guvern și constituie baza pentru elaborarea planurilor urbanistice generale a localităților și a regulamentelor locale aferente.</p>
<p><b>Obiecții:</b></p> <p>În conținutul proiectului nu se stabilește termenul pentru care se adoptă planul de amenajare a teritoriului național, precum și a planului de amenajare a teritoriului regiunilor de dezvoltare, fapt ce creează dificultăți în interpretarea normei, lăsând la aprecierea autorităților responsabile de inițierea elaborării documentației de amenajare, determinarea momentului și periodicității elaborării unui nou plan de amenajare.</p> <p>Mai mult, la art.39 alin.(7) se stabilește că elaborarea planului urbanistic general se efectuează pentru un termen de minim 10 ani, elaborarea căruia se realizează în baza documentației de amenajare a teritoriului, adică planul de amenajare a teritoriului național și a planului de amenajare a teritoriului regiunii de dezvoltare (art.39 alin.(6) coroborat cu art.16 alin.(1) din proiect).</p> <p>Prin urmare, se consideră necesar de a păstra consecvența și predictibilitatea în elaborarea și implementarea documentației de amenajare a teritoriului, iar stabilirea în cod a termenului pentru care se elaborează și aprobă planurile de amenajare a teritoriului ar contribui la acest aspect.</p> <p>Subliniem că potrivit art.60 alin.(3) din Legea nr.100/2017, „Codul trebuie să întrunească următoarele trăsături calitative: a) precizia; b) claritatea; c) logica; d) integralitatea; e) caracterul practic.”</p>

**Recomandări:**

La art.17 și art.27 din proiect, se recomandă stabilirea termenului concret pentru care se dispune aprobarea documentației de amenajare a teritoriului.

**Factori de risc:**

- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

**Riscuri de corupție:**

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - abuz de serviciu

- 2 -

**Art.22, art.28, art.31, art.53,**

**Articolul 22. Monitorizarea implementării Planului de amenajare a teritoriului național**

Activitatea de monitorizare a implementării Planului de amenajare a teritoriului național se desfășoară de către Consiliul Național de Amenajare a Teritoriului, care în cazul depistării încălcărilor este în drept să înștiințeze Organul central de specialitate cu privire la cele constatate.

**Articolul 28. Monitorizarea implementării Planului de amenajare a teritoriului regiunilor de dezvoltare**

Monitorizarea implementării Planului de amenajare a teritoriului regiunilor de dezvoltare se efectuează de către Organul central de specialitate.

**Articolul 31. Controlul aplicării documentației de amenajare a teritoriului.**

Controlul aplicării documentației de amenajare a teritoriului aprobate se efectuează de către Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică. Regulamentul privind efectuarea controlului privind aplicarea documentației de amenajare a teritoriului se aprobă de Guvern [...].

**Articolul 53. Monitorizarea respectării documentației de urbanism**

Activitatea de monitorizare a implementării documentației de urbanism se desfășoară de către autoritatea administrației publice locale de nivelul al doilea sau întâi, conform competențelor ce le revin.

**Obiecții:**

Normele prezentate supra stabilesc competențe de monitorizare și control a respectării și implementării corecte a documentației de amenajare și urbanism.

Cu toate acestea în proiect nu este stabilită care este răspunderea pentru încălcarea acestor prevederi, precum și care sunt sancțiunile ce le pot fi aplicate. Această carență face ca normele referitoare la monitorizare și control, în lipsa stabilirii responsabilității în cazul identificării încălcărilor, responsabilității autorităților publice și funcționarilor acestora, să aibă un caracter declarativ, ceea ce duce la imposibilitatea aplicării practice a acestor prevederi și prin urmare, la responsabilizarea insuficientă a funcționarilor pentru respectarea prevederilor legale.

**Recomandări:**

Prin urmare se consideră necesar de completat prevederile proiectului cu stabilirea răspunderii pe care o poartă entitatea publică/ agenții publici care nu respectă prevederile documentației de amenajare și urbanism.

**Factori de risc:**

- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa responsabilității clare pentru încălcări
- Lipsa sancțiunilor clare

**Riscuri de corupție:**

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență



- abuz de serviciu
- conflict de interese și/sau favoritism
- influențare necorespunzătoare

- 3 -

#### **Art. 29 alin.(2) (5)**

(2) Expertiza de stat a documentației de amenajare a teritoriului este atribuția exclusivă a Organului central de specialitate, care dispune efectuarea ei de către subdiviziunile sale structurale și/sau de către autoritatea administrativă din subordine.

(3) Modul de efectuare a expertizei de stat a documentației de amenajare a teritoriului și conținutul cadru al acesteia se stabilește de către Guvern.

(5) Termenul elaborării expertizei documentației de planificare teritorială este de 30 de zile.

#### **Obiecții:**

Norma cu privire la efectuarea expertizei de stat a documentației de amenajare a teritoriului este ambiguă în contextul determinării entității responsabile de efectuarea ei, or din normă nu este clar care subdiviziune structurală sau autoritate administrativă din subordinea organului central de specialitate are competența de efectuare a expertizei, în ce condiții și care sunt criteriile care determină ce entitate va efectua expertiza.

Menționăm că nedeterminarea clară a subdiviziunii responsabile de executarea sarcinilor prezintă risc pentru apariția atribuțiilor paralele și conflictului de competență.

În ce privește norma de la alin.(5), se consideră necesar de a stabili momentul de când începe a curge termenul de 30 de zile indicat. În redacția actuală modul de curgere a termenului poate fi interpretat, fapt ce poate servi temei pentru tergiversarea acestuia.

#### **Recomandări:**

La alin.(2) se recomandă excluderea fie stabilirea clară a entității responsabile de efectuarea expertizei de stat, cu stabilirea condițiilor ce determină efectuarea expertizei de o subdiviziune sau autoritate administrativă din subordinea organului central de specialitate, fie excluderea textului care stabilește efectuarea expertizei de aceste entități. Procedura și subiecții responsabili de efectuarea expertizei urmând a fi stabiliți în regulamentul menționat la alin.(3), aprobat de Guvern.

La alin.(5) se recomandă completarea normei prin stabilirea momentului de când începe a curge termenul pentru efectuarea expertizei.

#### **Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea
- Lipsa/insuficiența transparenței funcționării entităților publice
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

#### **Riscuri de corupție:**

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - abuz de serviciu

**Art. 39 alin.(7) și art.51 alin.(7)**

Articolul 39. (7) Planul urbanistic general se elaborează pe un termen de minimum 10 ani și poate fi actualizat în funcție de strategiile locale de dezvoltare;

Articolul 51. (7) Perioada de valabilitate a documentației de urbanism se stabilește de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi pentru o perioadă de cel puțin 10 ani.

**Obiecții:**

În corespundere cu norma citată supra, perioada de valabilitate a documentației de urbanism se stabilește ambiguu, lăsând la discreția autorităților publice locale necesitatea elaborării planului urbanistic general/zonal/de detaliu.

Astfel, în lipsa unui termen limită concret, aprobarea unui plan urbanistic general se poate tergiversa, ori în lipsa unor obligații și termene exprese, autoritățile publice locale pot recurge la aprobarea planurilor urbanistice de detaliu sub pretextul de revitalizare a zonelor, sectoarelor, terenurilor etc., ceea ce în final permite derogarea de la Planul de amenajare a teritoriului național, Planul de amenajare a teritoriului regiunii de dezvoltare și planului urbanistic general.

Acest aspect produce riscuri inerente acțiunilor de corupție, prin stabilirea unor condiții avantajoase în planurile urbanistice zonale și de detaliu, în detrimentul interesului public și obiectivelor de dezvoltare stabilite în Planul de amenajare a teritoriului național.

Totodată, se constată că norma și termenul se indică pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul I, fiind omisă stabilirea termenului de valabilitate pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul II. În aceste condiții subliniem că riscurile descrise supra sunt valabile inclusiv pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul II, și respectiv este necesară stabilirea termenului concret de valabilitate și în cazul acestora.

**Recomandări:**

Se recomandă stabilirea expresă a termenului de valabilitate a documentației de urbanism pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul I și nivelul II.

**Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lacună de drept
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

**Riscuri de corupție:**

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - dare de mită
  - corupere pasivă
  - abuz de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare

**Art. 39 alin.(8), (10), (11), (13)**

(8) Planul urbanistic general al municipiilor și al localităților cu populație mai mare de 100 mii de locuitori se elaborează în două faze:

- a) concepția planului urbanistic general;
- b) planul urbanistic general.

(10) [...] Studiile de fezabilitate a planului urbanistic general se bazează pe investigații anteproiect și trebuie să conțină propuneri sintetizate de dezvoltare social-economică și sistematizare funcțională a localității, teritoriilor în perspectivă, ținând cont de particularitățile ecologice, istorico-culturale și teritoriale ale localității în sistemul de nivel regional și local.

(11) Planul urbanistic general, în cazul proiectării în două faze, se întocmește pe baza Concepției aprobate.

(13) Pentru localitățile urbane, cu excepția municipiilor, elaborarea planurilor urbanistice generale se face într-o singură fază, care este elaborarea planului urbanistic general al localității. Studiile de fezabilitate se pot elabora concomitent cu elaborarea planurilor urbanistice generale, pe baza problemelor specifice evidențiate de proiectantul general.

**Obiecții:**

Prevederile alin.(8) și alin.(13) se contrazic, reieșind din modul de elaborare a planului urbanistic general, în două sau o fază. La alin.(8) decizia de elaborare în două faze este condiționată de statutul localității (municipiu) și numărul populației (mai mare de 100 mii locuitori), iar dacă analizăm dispozițiile alin.(13) se constată că elaborarea într-o singură fază este condiționată decât de statutul localității (cu excepția municipiilor).

Prin urmare, se consideră necesar de uniformizat criteriile de determinare a localităților care elaborează documentația de urbanism, în una sau două faze, ori în redacția actuală localitățile care au peste 100 mii de locuitori și nu au statut de municipiu, pot alege varianta convenabilă de elaborare a planului urbanistic general.

Totodată, între prevederile alin.(10) și alin.(13) au fost identificate discrepanțe în ce privește momentul elaborării planului general de urbanism și studiul de fezabilitate. Astfel la alin.(10) se stabilește că studiul de fezabilitate a planului urbanistic general se bazează pe investigații anteproiect, respectiv se elaborează înaintea elaborării planului general de urbanism, în timp ce la alin.(13) se stabilește că atât studiul de fezabilitate și planul general de urbanism se pot elabora concomitent, lăsând la aprecierea autorităților publice locale modul și momentul de elaborare a studiului de fezabilitate și documentației de urbanism. Prin urmare, se constată că norma de la alin.(13) este permisivă și contrară celei de la alin.(10), fapt ce compromite scopul elaborării proiectului, și anume de a adopta reguli clare și uniforme.

În ce privește norma prevăzută la alin.(11), privind elaborarea planului urbanistic general, în două faze, în baza Concepției aprobate, se consideră necesar a stabili în cod cine este responsabil de aprobarea Concepției, or din conținutul art.39 nu se poate determina subiectul responsabil de aprobarea acestuia, fapt ce poate determina interpretarea eronată și/sau convenabilă a normei.

**Recomandări:**

Reieșind din cele relatate supra se recomandă următoarele modificări:

- uniformizarea prevederilor de la alin.(8) și (13), prin stabilirea clară a localităților a căror plan urbanistic general se va elabora în două faze și pentru care într-o singură fază;
- la alin.(13) de ajustat norma cu privire la elaborarea studiului de fezabilitate la prevederea stabilită la alin.(10), privind elaborarea studiului de fezabilitate înainte de elaborarea planului urbanistic general.

- la alin.(11) de stabilit care este autoritatea competentă de aprobarea concepției planului urbanistic general.

**Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Concurența normelor de drept
- Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea

**Riscuri de corupție:**

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - abuz de serviciu

- 6 -

**Art.39 alin.(14), (15) și art.40 alin.(1), (8) art.44 alin. (4)**

(14) Conținutul-cadru al Planului urbanistic general al municipiilor și localităților urbane se stabilește prin normativele tehnice, elaborate și aprobate de către Organul central de specialitate.

(15) Conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare și actualizare, avizare și aprobare a Planului urbanistic general pentru localitățile de până la 3000 locuitori se elaborează și se aprobă de către Organul central de specialitate.

Articolul 40. (1) Planul urbanistic zonal se elaborează pentru o parte din teritoriul unei localități sau pentru un teritoriu predestinat funcționării și dezvoltării localității, și trebuie să fie în corespundere cu planul urbanistic general al localității aprobat. Modificarea condițiilor reglementatoare stabilite prin Planul urbanistic general al localității se efectuează doar prin actualizarea/modificarea acestuia. [...]

(8) Conținutul-cadru al Planului urbanistic zonal se stabilește prin normativele tehnice elaborate și aprobate de către Organul central de specialitate.

Articolul 44. [...] (4) Conținutul-cadru al Planului urbanistic de detaliu se stabilește prin normativele tehnice, elaborate și aprobate de către Organul central de specialitate.

**Obiecții:**

Norma prevăzută la alin.(14) este formulată ambiguu în comparație cu alin.(15), la alin.(14) fiind stabilit că organul central de specialitate va elabora și aproba decât conținutul-cadru al planului urbanistic general pentru municipii și localitățile urbane, în timp ce la alin.(15) se stabilește inclusiv aprobarea principiile metodologice de elaborare și actualizare, avizare și aprobare a planului, astfel fiind reglementat procesul de elaborare a planului urbanistic general.

Totodată, la art.39 alin.(14), art.40 alin.(8) și la art.44 alin.(4) se utilizează termenul „normative tehnice”, însă la art.3 din proiect această noțiune nu este precizată, prin urmare nu este clar cum va fi aprobat conținutul-cadru al planului urbanistic general, planul urbanistic zonal și planul urbanistic de detaliu.

În ce privește alin.(15) se stabilește că norma este destinată pentru localitățile de până la 3000 de locuitori, însă nu este clar de ce se utilizează criteriul demografic (numărul locuitorilor), or în descrierea modului de elaborare a planului urbanistic general prevăzut la art.39 alin.(1) - (14) nu se menționează proceduri distincte pentru localitățile cu până la 3000 de locuitori, și în acest caz, la ce aliniat se încadrează localitățile rurale cu 4000 de locuitori.

Prin urmare, se constată că prevederile stabilite la alin.(14) și (15), în redacția actuală nu acoperă tot spectrul de situații/localități, fapt ce reprezintă un risc pentru implementarea corespunzătoare a prevederilor codului.

La art. 40 se stabilește obligația elaborării planului urbanistic zonal în corespundere cu planul urbanistic general al localității aprobat, însă în proiect (art.39) nu se stabilește procedura de modificare a planului urbanistic general, periodicitatea realizării modificărilor, respectiv se consideră necesar de reglementat acest aspect în cod, norma ce stabilește conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare, actualizare, avizare și aprobare a Planului urbanistic general.

#### Recomandări:

Se recomandă, compilarea normelor de la alin.(14) și (15), având următoarea formulare:

*„(14) Conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare, actualizare/modificare, avizare și aprobare a Planului urbanistic general al municipiilor și localităților urbane/rurale se elaborează și se aprobă de către organul central de specialitate.”*

În acest caz diferențierea procedurilor în funcție de statutul localității (municipiu/urbani/rurale) se va realiza în actele normative elaborate de organul central de specialitate.

Totodată, la art.40 alin.(8) și art.44 alin.(4) se recomandă următoarea formulare: *„Conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare, actualizare/modificare, avizare și aprobare a Planului urbanistic zonal se elaborează și se aprobă de către organul central de specialitate.”* și respectiv la art.44 alin.(4) se recomandă următoarea formulare: *„Conținutul-cadru, principiile metodologice de elaborare, actualizare/modificare, avizare și aprobare a Planului urbanistic de detaliu se elaborează și se aprobă de către organul central de specialitate.”*

#### Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

#### Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - abuz de serviciu

- 7 -

#### Art. 40 alin. (7) lit. m)

(7) Conținutul Planului urbanistic zonal abordează următoarele categorii generale de probleme: [...]

m) planul de acțiuni privind realizarea obiectivelor planului local;

#### Obiecții:

Potrivit normei citate supra se stabilește că planul urbanistic zonal cuprinde planul de acțiuni privind realizarea planului local, însă în proiect nu se identifică menționări despre planul local și care este denumirea oficială a acestuia. În redacția actuală norma nu este clară și poate fi interpretată eronat.

#### Recomandări:

În vederea sporirii clarității prevederii, se recomandă de stabilit denumirea clară a planului local la care se referă norma.

#### Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Utilizarea neuniformă a termenilor

#### Riscuri de corupție:

- Generale

#### **Art. 44 alin.(2)**

(1) Planul urbanistic de detaliu reprezintă documentația prin care se stabilesc condițiile de amplasare și executare într-un anumit teren a uneia sau mai multor construcții cu destinație precizată.

(2) Planul de detaliu se întocmește în baza planului urbanistic general și zonal.

(3) Autoritățile administrației publice locale decid asupra necesității elaborării unui plan urbanistic de detaliu și comunică acest fapt persoanelor fizice și juridice interesate, prin intermediul certificatului de urbanism pentru proiectare.

#### **Obiecții:**

Potrivit alin.(1) în cazul intenției de amplasare și executare a unei construcții cu destinație precizată pe un anumit teren, aceasta se aprobă în funcție de rigorile stabilite în planul urbanistic de dataliu.

Însă la alin.(3) se dispune competența autorităților administrației publice locale de a „decide asupra necesității elaborării unui plan urbanistic de detaliu”, astfel norma devenind permisivă și interpretativă, lăsând la latitudinea autorităților publice locale examinarea „necesității”, în condiții neclare, neprecizate în textul proiectului.

Prin urmare, în vederea uniformizării normei de la alin.(3) la prevederile alin.(1) se consideră judicioasă excluderea cuvântului „necesități”, astfel condiționând autoritățile publice locale la emiterea deciziei de elaborare a planului de detaliu, în cazul absenței acestuia, cu ulterioara informare a persoanelor fizice și juridice interesate.

Totodată, se constată că la alin.(2), termenul „planul de detaliu” se utilizează neuniform în raport cu terminologia utilizată în proiect, întrucât în conținutul acestuia se operează cu noțiunea de „plan urbanistic de detaliu”.

#### **Recomandări:**

Se recomandă următoarele modificări:

- La alin.(2) termenul „Planul de detaliu” se substituie cu termenul „Planul urbanistic de detaliu”.

- La alin.(3) se recomandă excluderea cuvântului „necesități”.

#### **Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Utilizarea neuniformă a termenilor
- Concurența normelor de drept

#### **Riscuri de corupție:**

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - dare de mită
  - corupere pasivă
  - abuz de serviciu

**Art.70 alin.(4) lit.a)**

*„Interdicția temporară de construire se stabilește pentru unul dintre următoarele motive: a) necesitatea elaborării a unui tip de documentație de urbanism în vederea stabilirii regulilor de construire pentru zonele respective  
sau în cazurile stabilite prin decizia consiliului local;”*

**Obiecții:**

Potrivit normei de la art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, la elaborarea textului proiectului de act normativ „conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [...]”.

Autorul stabilește, de o manieră ambiguă, atribuția consiliului local de a stabili prin decizie cazurile de interdicție temporară de construire, fără criterii clare. Reglementarea poate fi interpretată subiectiv și discreționar, de către reprezentanții consiliilor locale, ceea ce poate genera manifestări de corupție din partea acestora, la aplicarea în practică a proiectului.

Astfel, din formula actuală a prevederii analizate rezultă clar două situații în care se stabilește interdicția temporară de construire: a) necesitatea elaborării a unui tip de documentație de urbanism în vederea stabilirii regulilor de construire pentru zonele respective,  
b) cazurile stabilite prin decizia consiliului local.

Admitem că interpretarea ambiguă a normei se datorează conjuncției „sau”, care delimitează prevederea în două părți, fiecare dintre ele putând fi aplicată separat ca motiv de stabilire a interdicției temporare de construire.

Formularea neclară a atribuțiilor entității publice generează posibilitatea alegerii, de către persoana publică/persoana cu funcție de demnitate publică, a interpretării celei mai convenabile a atribuțiilor sale, fără a ține seama de alte interese legitime și spiritul legii, executarea căreia urmează să o asigure prin activitatea sa.

**Recomandări:**

*Excluderea din proiect a conjuncției „sau”.*

**Factori de risc:**

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

**Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - escrocherie

**Art.70 alin.(5)**

*„Interdicția temporară de construire se prelungește cel mult o dată pentru același motiv, pe termen limitat, după care își pierde efectul.”*

**Obiecții:**

Deși norma stabilește dreptul prelungirii interdicției temporare de construire o singură dată pentru același motiv, din art.70 din proiect nu poate fi dedusă perioada de timp pentru care poate fi stabilită interdicția temporară de construire inițială.

Acest aspect este important, mai întâi de toate, pentru a putea înțelege când expiră interdicția temporară de construire pentru ca, în caz de necesitate, aceasta să poată fi prelungită pentru motive temeinice și, totodată, pentru a cunoaște cu cât poate fi prelungită interdicția temporară.

Spre exemplu, în cazul prezenței peisajelor naturale deosebite cu potențial de valorificare în viitor (art.70 alin.(4) lit.e) din proiect), nu este clar pentru cât timp poate fi stabilită interdicția temporară de construire, în special în contextul prevederii de alin.(3), potrivit căreia interdicția de construire se ridică odată cu înlăturarea cauzei care a determinat stabilirea ei. Atunci, anume pentru această situație, este ambiguu care ar putea fi temeiului pentru ridicarea interdicției temporare de construire – dispariția peisajelor naturale deosebite, refuzul valorificării acestora sau expirarea termenului interdicției temporare de construire (inclusiv a prelungirii pentru același motiv).

Un alt aspect important îl prezintă faptul că termenul interdicției este o normă primară, care nu poate fi lăsată la latitudinea Guvernului pentru a fi stabilită în actele sale normative menite să asigure implementarea proiectului.

Or, potrivit art.4 lit.b) din proiect reglementările Codului au ca obiectiv „*stabilirea certitudinii reglementării, prin elaborarea de norme juridice clare, care să nu conducă la interpretări arbitrare, iar termenele, modalitatea și sumele de plată drept taxe să fie precis stabilite pentru fiecare beneficiar, ca aceștia să poată urmări și înțelege atribuțiile ce le revin, precum și să poată determina influența deciziilor lor de management al construcției asupra sarcinii lor fiscale*”. Accentul nu trebui pus doar pe termenele în care prevăd achitarea anumitor taxe, norma urmând să fie aplicată uniform pentru toate termenele enumerate în proiect.

Reglementarea insuficientă sau ambiguă a procedurilor administrative oferă agentului public responsabil discreția periculoasă de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public.

**Recomandări:**

*Completarea art.70 cu perioada expresă de timp pentru care poate fi stabilită interdicția temporară de construire.*

*Suplimentar, analizarea oportunității transferării prevederii de la alin.(4) lit.e) la alin.(2).*

**Factori de risc:**

- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

**Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor



**Art.107 și 148**

**Obiecții:**

Reglementările proiectului nu solicită acordul vecinilor (nu al coproprietarilor de teren/imobil) la inițierea proiectării, cu eliberarea ulterioară a autorizației de construire și inițierea nemijlocită a lucrărilor, precum și apariția în final al unei construcții noi, deși drepturile de vecinătate sunt protejate prin prevederi generale ale Codului civil.

Astfel, articolul 588 alin.(1) din Codul civil prevede că "proprietarul poate cere interzicerea ridicării sau exploatării unor construcții sau instalații despre care se poate afirma cu certitudine că prezența și utilizarea lor atentează în mod inadmisibil asupra terenului său". Deși sunt norme foarte generale, acestea ar putea fi aplicabile pentru cazul construcțiilor ce depășesc o anumită înălțime și restricționează accesul luminii sau curenților de aer al vecinilor.

Emiterea certificatului de urbanism pentru proiectare cu luarea în considerare al acestor interese ar putea preveni cazuri în care drepturile de vecinătate, prevăzute în termeni generali în Codul Civil, inclusiv articolul 588, ar fi ulterior încălcate și care ar genera litigii cu implicarea părților dar și a administrației publice locale, care va fi implicată în procese de examinare de petiții, plângeri sau chiar ca intervenient în cauze civile în instanțe de judecată.

Odată ce certificatul de urbanism pentru proiectare se bazează pe documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului, este esențial ca în procesul de actualizare a Planului de amenajare a teritoriului, Planului urbanistic general și Planurilor urbanistice zonale, aceste interese să fie luate în considerare. Emiterea unui certificat de urbanism pentru proiectare fără asigurarea acordului prealabil al vecinilor afectează semnificativ procesul de gestionare ulterioară a imobilelor și este sursă sporită de litigii, inclusiv cu implicarea administrației publice locale.

Solicitarea acordului coproprietarilor terenului/imobilului urmează astfel să fie extinsă și față de proprietarii terenurilor vecine, drepturile cărora ar putea fi afectate de apariția, la o etapă ulterioară, a unui imobil nou care va afecta utilizarea eficientă a terenurilor/imobilelor vecine.

Această solicitare totuși ar trebui să fie limitată pentru cazurile când Planul de amenajare a teritoriului, Planul urbanistic general și Planul urbanistic zonal nu oferă limite clare impuse pentru înălțimea imobilului, procentul de ocupare a terenului, destinația imobilului și alte aspecte legate de utilizarea imobilului, pentru a evita cazurile de abuz din partea vecinilor legate de oferirea acordului și care vor pune o sarcină sporită față de antreprenori și vor afecta dezvoltarea localităților.

**Recomandări:**

*Stabilirea condiției de luare în considerare a drepturilor vecinilor, prin confirmarea acordului lor, în baza reglementărilor generale ce țin de drepturile de vecinătate stabilite în Codul civil și necesare pentru a fi detaliate în proiect.*

*Confirmarea acordului vecinilor/coproprietarilor la etapa de eliberare atât la etapa de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare, cât și autorizației de construire, deoarece la etapa de emitere a autorizației de construire planurile inițiale de construcție pot fi modificate în procesul de elaborare a documentației de proiect.*

<b>Factori de risc:</b>	<b>Riscuri de corupție:</b>
• Concurența normelor de drept	• Generale

- 12 -

**Art.108 alin.(4)**

*„În scopul examinării contravenției de tergiversare nemotivată și/sau depășirea perioadei de timp stabilite de lege pentru eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare, după expirarea termenului prevăzut pentru eliberarea acestuia, solicitantul expediază, prin poșta recomandată, în adresa Centrului Național Anticorupție și Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică, notificarea în care declară pe propria răspundere faptul că nu a primit de la autoritatea emitentă, certificatul de urbanism pentru proiectare sau refuzul oficial de eliberare a acestuia în termen legal și că termenul nu a fost suspendat sau suspendarea este sau a devenit nulă.”*

**Obiecții:**

Cu privire la procedurile refuzului oficial al autorității emitente de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare în termen legal, suspendării termenului sau nulității suspendării, menționăm că în proiect acestea nu sunt reglementate.

Luând în considerare că în proiect se face trimitere la aspectele enunțate, rezultă că acestea sunt norme primare și, prin urmare, la fel necesită a fi prevăzute în cod.

Reiterăm că reglementarea insuficientă sau ambiguă a procedurilor administrative oferă agentului public responsabil discreția periculoasă de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public.

**Recomandări:**

*Redactarea proiectului în vederea completării cu norme care să stabilească procedurile refuzului oficial al autorității emitente de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare în termen legal, suspendării termenului sau nulității suspendării.*

<b>Factori de risc:</b>	<b>Riscuri de corupție:</b>
• Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- corupere activă</li> <li>- corupere pasivă</li> <li>- trafic de influență</li> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> <li>- îmbogățire ilicită</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> <li>- nerespectare a regimului cadourilor</li> <li>- escrocherie</li> </ul> </li> </ul>

**Art.129 alin.(7) din proiect**

***„(7) [...] Utilizarea documentației de proiect și a detaliilor de execuție neverificate se sancționează în modul stabilit de cadrul legal.”***

**Obiecții:**

În contextul art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, consemnăm că norma analizată este ambiguă la capitolul reglementării clare a responsabilității pentru utilizarea documentației de proiect și a detaliilor de execuție neverificate.

Prin urmare, prevederea nu respectă principiile statuate în art.3 lit.d) din Legea nr.100/2017, și anume stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice.

Predictibilitatea normelor și stabilitatea raporturilor juridice sunt componente ale legalității actelor normative. Calitatea normelor juridice depinde și de faptul că ele trebuie să genereze o oarecare stabilitate, autoritățile statului neputând fi inconsecvente față de o anumită realitate socială. Instabilitatea procesului legislativ subminează securitatea raporturilor juridice și pun în pericol cunoașterea și executarea prevederilor legale de către cetățeni.

Importanța principiul securității juridice sau al stabilității raporturilor juridice este majoră într-un stat de drept întrucât, atât autoritățile publice, cât și instanțele judecătorești sunt obligate să-l aibă în vedere, primele în emiterea/adoptarea actelor normative, celelalte în soluționarea litigiilor având ca obiect verificarea legalității actelor normative.

Organele statului urmează să se conducă de acest principiu, care trebuie să fie expresia clarității și preciziei dreptului, pentru ca la elaborarea și aplicarea actelor normative, conținutul acestora să fie accesibil atât specialiștilor și, în special, cetățenilor de rând.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, prin jurisprudența sa, că securitatea juridică a cetățenilor statelor Uniunii Europene este asigurată și prin evitarea revirimentelor de jurisprudență, prin respectarea autorității lucrului judecat, precum și prin executarea hotărârilor definitive. Astfel, principiul securității/stabilității juridice a fost impus, în mod expres, de practica instanțelor europene.

Prin urmare, respectarea principiului predictibilității (previzibilității) normelor juridice conferă coerență sistemului normativ, fiind de natură să asigure o lină și amiabilă relaționare între autorități și cetățeni, pentru ca aceștia din urmă să nu fie surprinși de acte normative inopinate, care să le prejudicieze interesele.

Lipsa răspunderii clare a persoanelor publice poate determina caracterul declarativ, ducând la imposibilitatea aplicării practice a prevederii în cauză și, prin urmare, la responsabilizarea insuficientă a persoanelor publice pentru utilizarea documentației de proiect și a detaliilor de execuție neverificate.

Obiecția este valabilă și pentru normele de la art.133 alin.(3) și art.163 alin.(2) din proiect.

**Recomandări:**

*Redactarea prevederilor prin prisma specificării exprese a tipului răspunderii pe care o poartă:*

*-) persoanele publice pentru utilizarea documentației de proiect și a detaliilor de execuție neverificate (art. 129 alin.(7) din proiect);*

*-) executanții construcțiilor pentru executarea lucrărilor de construcție în baza documentației de proiect neverificate (art.133 alin.(3) din proiect);*

*-) persoanelor cu funcții de răspundere pentru executarea lucrărilor de construcție/desființare în lipsa autorizației de construire/desființare sau cu încălcarea documentației de proiect (art.163 alin.(2) din*

proiect).

*Totodată, este necesară verificarea și încredințarea în existența reglementărilor corespunzătoare, iar în cazul lipsei, completarea cadrului normativ de rigoare în vederea stabilirii răspunderii persoanelor vizate (codurile de conduită, Codul contravențional, Codul penal).*

**Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lipsa responsabilității clare pentru încălcări

**Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
  - escrocherie
  - corupere activă

- 14 -

**Art.137 alin.(1) lit.c) din proiect**

*„Expertizarea tehnică a documentației de proiect se efectuează de către experți tehnici atestați, în cazul în care: [...] c) documentația de proiect pentru obiectivele de interes național de o importanță majoră, unice și experimentale de repetabilitate înaltă sunt elaborate de proiectanți din străinătate;”*

**Obiecții:**

Articolul 54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017 stabilește că la elaborarea textului proiectului de act normativ „terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative [...]”.

Potrivit art.128 alin.(2) din proiect, printre categoriile de importanță stabilite pentru construcții nu sunt enumerate și construcțiile de „importanță majoră”, ceea ce poate crea dificultăți, la aplicarea în practică a proiectului, legate de identificarea corectă a obiectivelor de interes național care urmează a fi elaborate de proiectanți din străinătate.

Conflictul de norme este un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative și creează premise pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei „convenabile” care se va aplica într-o situație concretă.

**Recomandări:**

*Redactarea prevederii în vederea excluderii conflictului de norme.*

**Factori de risc:**

- Concurența normelor de drept

**Riscuri de corupție:**

- Generale

**Art.150 alin.(1) lit.I) din proiect**

*„Se pot executa fără certificat de urbanism pentru proiectare și fără autorizație de construire lucrările care nu modifică structura de rezistență, aspectul exterior, caracteristicile inițiale ale construcțiilor și ale instalațiilor aferente. Din categoria acestor lucrări fac parte: [...] I) construcțiile auxiliare sau anexe cu suprafața (aria) construită de până la 15 m<sup>2</sup> la casele individuale, amplasate pe terenuri private, cu condiția retragerii normative de la hotarul lotului și respectării normelor sanitare și anti incendiare;”*

**Obiecții:**

Norma analizată stabilește că solicitarea certificatului de urbanism pentru proiectare și autorizației de construire nu este necesară când sunt efectuate lucrări care nu modifică structura de rezistență, aspectul exterior, caracteristicile inițiale ale construcțiilor și ale instalațiilor aferente. În categoria acestor lucrări intră și construcțiile auxiliare, anexe cu suprafața construită de până la 15 m<sup>2</sup> la casele de locuit particulare, amplasate pe terenuri private.

Deși reglementarea este binevenită în sens de reducere a costurilor și a procedurilor de construcție a construcțiilor auxiliare, autoritățile publice locale nu dispun de un mecanism de colectare a datelor cu privire la repsectivele construcții auxiliare. Pentru evitarea construcțiilor neautorizate, care nu cad sub incidența acestei excepții, prevederile proiectului urmează să fie modificate pentru includerea obligației de declarare pe proprie răspundere a executării lucrărilor cu anexarea datelor ce țin de construcția auxiliară ce urmează a fi executată, precum și la finele lucrărilor de executare.

Aceste prevederi vor permite autorităților publice locale municipale ținerea unui registru de date cu privire la construcțiile auxiliare și să aplicarea aleatoriu a unui proces de control cu privire la respectarea cerințelor ce țin de calitatea construcției (respectarea cerinței de construcție auxiliară) și parametrii acesteia (până la 15 m<sup>2</sup> de spațiu construit, nu spațiu intern al construcției).

Declararea pe proprie răspundere din partea proprietarilor de construcții auxiliare urmează să includă și răspunderea pentru nerespectarea acestor condiții, inclusiv suportarea tuturor consecințelor ce țin de demolarea construcției neautorizate.

În cazul construcțiilor capitale, inclusiv cele ce țin de renovare, modificare a structurii, precum și atunci când în procesul de executare a lucrărilor de construcție sunt efectuate modificări la documentația de proiect, emiterea CUP și AC este obligatorie. În context, trebuie să menționăm practica de efectuare a lucrărilor de mansardare după ce au avut loc modificări la documentația de proiect, însă înainte de a efectua darea în exploatare a construcției, ceea ce nu le oferă posibilitate coproprietarilor din imobilul încă nefinalizat să conteste acțiunile investitorului/antreprenorului.

Deși, în prezent art.16 din Legea nr.163/2010 stabilește clar că orice lucrări urmează a fi necondiționat sistate până la obținerea unei noi autorizații, fenomenul mansardării construcțiilor nefinalizate este în principal datorat insuficienței de resurse pentru a sancționa investitorii/antreprenorii pentru modificarea pe ultima sută de metri a documentației de proiect.

**Recomandări:**

*Completarea art.150 cu obligația raportării pe proprie răspundere, autorității administrației publice locale, cu asumarea consecințelor de demolare pentru construcțiile auxiliare și cu un nivel, ridicate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare și autorizației de construire, cu încălcarea suprafeței (ariei) construite de până la 15 m<sup>2</sup>.*

**Factori de risc:**

- Concurența normelor de drept

**Riscuri de corupție:**

- Generale

**Art.170 alin.(2), art.107 alin.(1)**

Articolul 170. Exercițarea profesiei de arhitect și inginer în construcții [...]

(2) Exercițarea profesiei de inginer în construcții se face în sectorul privat, în mod liber, independent și cu titlu individual, iar în sectorul public având, după caz, statut de funcționar public sau alte funcții, în condițiile reglementate prin actele normative speciale, regulamentele de organizare și funcționare sau statutele instituțiilor respective.

Articolul 107. Emiterea certificatului de urbanism [...]

(1) Emiterea certificatului de urbanism pentru proiectare pentru construcții/terenuri amplasate în zonele asupra cărora s-a instituit, prin lege un regim special, se efectuează în conformitate cu prevederile legislației speciale care prevede instituirea regimului special.

**Obiecții:**

În prevederile indicate supra se referă la „*actele normative speciale*” și „*prevederile legislației speciale*”, în condițiile în care Legea nr.100/2017-cu privire la actele normative operează cu termenul de „*norme juridice speciale*”.

Potrivit art.5 alin.(1), (3) din legea menționată, în funcție de caracterul lor, normele juridice se împart în generale, speciale și derogatorii, cele speciale fiind aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

Totodată, în sensul art.2 al aceleiași legi, noțiunea de „*act normativ*” este definită ca fiind „*act juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sînt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice*”.

**Recomandări:**

Se recomandă reformularea art.170 alin.(2) prin substituirea textului „*prin actele normative speciale*” cu textul „*în conformitate cu prevederile legislației în domeniu*” și substituirea textului „*legislației speciale*” de la art.107 alin.(1), cu textul „*legislației în domeniu*”.

**Factori de risc:**

- Utilizarea neuniformă a termenilor

**Riscuri de corupție:**

- Generale

**Art.172 alin.(2), (5)**

Articolul 172. Înființarea Registrului arhitecților, urbanștilor și inginerilor în construcții [...] (2) Înființarea Registrului arhitecților, urbanștilor și inginerilor în construcții se va efectua de către Guvern, gestionarea acestuia fiind asigurată de către organul central de specialitate prin intermediul instituțiilor subordonate. [...]

(5) Registrele arhitecților, urbanștilor și inginerilor în construcții se vor publica anual pe pagina oficială web oficială a organului central de specialitate.

**Obiecții:**

Astfel, cu referire la utilizarea în art.172 alin.(2) și (5) a expresiilor „*organul central de specialitate prin intermediul instituțiilor subordonate*” și „*organ central de specialitate*” în contextul proiectului posedă potențial coruptibil, dat fiind faptul că nu determină cu certitudine entitatea publică responsabilă de gestionarea Registrului arhitecților, urbanștilor și inginerilor în construcții, precum și publicarea acestuia. Lipsa unor reglementări clare privind subiectul la care se referă prevederea, va permite neglijarea obligațiilor stabilite.

Un al aspect care denotă caracterul lacunar al normei propuse la art.172 alin.(5), aceasta determină incertitudine cu referire la termenul/periodicitatea în care se impune publicarea acestui registru pe pagina web oficială a organului central de specialitate. Lipsa unor termene clare va acorda persoanelor responsabile competența de a institui și de a stabili/prelungi termenele fără careva restricții sau obligații de a oferi o justificare clară pentru asemenea prelungiri.

În același timp, analizând per ansamblu secțiunea a 3-a a titlului I din capitolul II din cartea a doua, se atestă stabilirea în unele norme a unui singur Registru, iar în alte norme mai multe Registre, în ambele cazuri denumirea registrului/registrelor este aceeași - Registrul/registrele arhitecților/lor, urbanisti/lor și ingineri/lor în construcții.

La aplicare, toate aceste deficiențe vor spori considerabil coruptibilitatea prevederilor, persoanelor responsabile de aplicare a procedurii respective.

#### **Recomandări:**

La art.170 alin.(2), (5), se recomandă substituirea textelor „organul central de specialitate prin intermediul instituțiilor subordonate” și „organului central de specialitate” prin stabilirea expresă a entității publice responsabile de gestionarea Registrului arhitecților, urbanistilor și inginerilor în construcții.

La art.170 alin.(5), se recomandă stabilirea unui termen concret în care Registrul arhitecților, urbanistilor și inginerilor în construcții se publică pe pagina web oficială a organului central de specialitate.

Suplimentar, se recomandă reexaminarea secțiunii a 3-a a titlului I din capitolul II din cartea a doua prin stabilirea la numărul singular a Registrului reglementat, or în cazul în care se pretinde că sunt mai multe registre instituite în acest sens, se va face claritate privitor la aspectul dat.

#### **Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Concurența normelor de drept
- Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

#### **Riscuri de corupție:**

- Generale

- 18 -

#### **Art.176 alin.(2) lit.c)**

Articolul 176. Principalele obligații ale investitorilor [...] (2) Investitorii au următoarele obligații: [...] c) asigurarea verificării documentației de proiect prin specialiști verifcatori de proiecte atestați și înlăturarea neregulilor depistate în urma verificării.

#### **Obiecții:**

Norma citată utilizează noțiunea de „specialiști verifcatori de proiecte atestați”, pe când, analizând per ansamblu textul proiectului de lege, acesta utilizează doar noțiunile de „verifcatori de proiecte”, „verifcator de proiecte atestat” și „specialiști atestați”. Potrivit art.341 alin.(1) lit.a) din proiectul de lege, „Conform prevederilor prezentului Cod se atestază [...] verifcatori de proiecte”.

#### **Recomandări:**

Pentru a evita contradicțiile enunțate supra, se recomandă de concordat reglementările sus-menționate, prin asigurarea unicității de reglementare. La concret, se impune uniformizarea termenilor pe tot parcursul textului proiectului de lege pentru a nu admite practici vicioase de interpretare a sensului normelor

formulate.

**Factori de risc:**

- Utilizarea neuniformă a termenilor

**Riscuri de corupție:**

- Generale

- 19 -

**Art.178 lit.o), art.185 alin.(2), art.205 alin.(4) Art.387 alin.(4) lit.c)**

Articolul 178. Principalele obligații ale executanților de construcții [...] o) stabilirea răspunderilor tuturor participanților la procesul de execuție (factori de răspundere, colaboratori, subcontractanți) în conformitate cu sistemul propriu de asigurare a calității adoptat și cu prevederile legale. [...]

Articolul 185. Drepturile și obligațiile generale ale dirigintelui de șantier [...] (2) Dirigintele de șantier răspunde conform legislației în cazul neîndeplinirii obligațiilor prevăzute la art.181-184, precum și în cazul neasigurării din culpa lui a realizării nivelului calitativ al lucrărilor prevăzute în documentația de proiect, caietul de sarcini, în normativele tehnice și în contract. [...]

Articolul 205. Verificările comisiei de recepție a construcției [...] (4) În cazul în care se constată că solicitarea de efectuarea a expertizei a fost abuzivă și neîntemeiată, membrii comisiei poartă răspundere în limita competențelor și sarcinilor sale.

**Obiecții:**

Astfel, se atestă reglementări neclare privind forma de răspundere (disciplinară, civilă, contravențională sau penală) pe care executantul de construcții o stabilește tuturor participanților la procesul de execuție. În acest caz, nu este clar în ce constă această obligație, presupune sau nu tragerea la răspundere și sancționarea acestora. Mai mult, norma citată conține trimiteri defectuoase, fiind utilizată expresia „*în conformitate [...] cu prevederile legale*”, fapt ce afectează coerența și predictibilitatea normei. Totodată, este deficil de stabilit prevederile concrete la care se face referire, din conținutul proiectului de lege sau alte acte normative.

Art.55 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative prevede că, „*în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ.*”

Lipsa reglementărilor clare privind forma de răspundere transformă prevederile instituite de proiect într-o formalitate, adică acestea nu vor produce efecte juridice.

Aceeași obiecție este valabilă și pentru art.185 alin.(2) referitor la răspunderea dirigintelui de șantier în cazul neîndeplinirii obligațiilor prevăzute la art.181-184, cât și pentru art.205 alin.(4) în ce privește răspunderea pe care trebuie să o poarte membrii comisiei de recepție în cazul în care se constată că solicitarea de efectuare a expertizei a fost abuzivă și neîntemeiată.

**Recomandări:**

Substituirea textului „*în conformitate [...] cu prevederile legale*” prin stabilirea expresă a formei de răspundere (disciplinară, contravențională sau penală ori civilă) pe care este obligat executantul de construcții să o stabilească participanților la procesul de execuție.

Or, se recomandă reformularea art.178 lit.a), astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către executantul de construcții, responsabili de aplicare a acestei norme.

Aceeași recomandare este valabilă și pentru art.185 alin.(2) referitor la răspunderea dirigintelui de șantier în cazul neîndeplinirii obligațiilor prevăzute la art.181-184, cât și pentru art.205 alin.(4) în ce privește



răspunderea pe care trebuie să o poarte membrii comisiei de recepție în cazul în care se constată că solicitarea de efectuare a expertizei a fost abuzivă și neîntemeiată.

În aceeași ordine de idei urmează a fi revăzut Art.387 alin.(4) lit.c).

<b>Factori de risc:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Norme de trimitere defectuoase</li> <li>• Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</li> <li>• Lipsa responsabilității clare pentru încălcări</li> </ul>	<b>Riscuri de corupție:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Generale</li> </ul>
--	--

- 20 -

#### Art.179 alin.(2)

Articolul 179. Obligațiile executanților construcțiilor privind apărarea împotriva incendiilor [...] (2) La lucrările de amenajări a construcțiilor existente, în cazul în care, în mod justificat, nu pot fi îndeplinite unele prevederi ale reglementărilor, referitoare la siguranța la foc, se vor lua măsuri compensatorii de apărare împotriva incendiilor, însoțite de argumentări tehnice, calcule, modelari, etc. elaborate de către experți tehnici atestați, coordonate cu Comitetul Tehnic pentru normare tehnică în construcții pe domeniul vizat.

#### Obiecții:

Analizând norma citată, aceasta indică la măsuri compensatorii de apărare împotriva incendiilor, ce se iau la lucrările de amenajări a construcțiilor existente, în cazul în care, în mod justificat, nu pot fi îndeplinite unele prevederi ale reglementărilor, referitoare la siguranța la foc, pe când Legea nr.267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor nu face o clasificare a măsurilor de apărare împotriva incendiilor.

Astfel, se atestă că norma propusă posedă un vădit potențial coruptibil, datorită faptului că acordă un spectru larg de atribuții discreționare executanților de construcții cu dreptul de a stabili la propria latitudine categoriile de măsuri de apărare împotriva incendiilor care se vor considera ca fiind compensatorii sau nu.

Formarea neclară a atribuțiilor executanților de construcții generează posibilitatea alegerii de către ultimii a interpretării cele mai convenabile a atribuțiilor sale, deoarece nici proiectul, nici cadrul normativ în domeniu nu relevă nici într-un fel care sunt aceste măsuri compensatorii de apărare împotriva incendiilor, determinarea acestui fapt aparent fiind lăsată la discreția executanților de construcții.

#### Recomandări:

Se recomandă excluderea cuvântului „compensatorii”.

<b>Factori de risc:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive</li> <li>• Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</li> </ul>	<b>Riscuri de corupție:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Generale</li> <li>• Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> </ul> </li> <li>• Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> </ul> </li> </ul>
---	--

**Art.180 alin.(3), (4), art.187 alin.(4)**

Articolul 180. Diriginții de șantier [...] (3) Funcția de diriginte de șantier se îndeplinește numai de persoane atestate prin comisii de atestare specializate conform prevederilor prezentului Cod.

(4) Societățile de inginerie și consultanță în construcții pot îndeplini atribuțiile de control al calității lucrărilor de construcție numai în cazul în care au angajați (permanent sau prin contract de muncă) diriginți de șantier atestați corespunzător. [...]

Articolul 187. Responsabilii tehnici [...] (4) Funcția de responsabil tehnic poate fi îndeplinită numai de persoanele atestate prin comisii de atestare specializate, conform prevederilor prezentului Cod.

**Obiecții:**

Expresia utilizată în textul normei propuse la art.180 alin.(4) „*numai în cazul în care au angajați (permanent sau prin contract de muncă)*” are un sens confuz și astfel va admite interpretări abuzive la aplicare de natură să conducă la concluzia că nu sunt create premise necesare pentru asigurarea unei exercitări transparente a activității societăților de inginerie și consultanță în construcții, or angajații sunt persoane fizice care prestează o muncă conform unei anumite specialități, calificări sau într-o anumită funcție, în schimbul unui salariu, în baza contractului individual de muncă (art.1 din Codul muncii).

Potrivit art.45 din Codul muncii, „*Contractul individual de muncă este înțelegerea dintre salariat și angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcție, să respecte regulamentul intern al unității, dacă este elaborat și aprobat de angajator, iar angajatorul se obligă să-i asigure condițiile de muncă prevăzute de prezentul cod, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum și să achite la timp și integral salariul.*”

Art.1375 alin.(1) din Codul civil statuează că, „*Prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuiția convenită*”.

Astfel, este incert raționamentul autorului de a stabili două categorii de angajați, nefiind clară în acest caz forma raportului juridic de muncă între persoanele angajate în calitate de diriginți de șantier atestați corespunzător.

Referitor la art.180 alin.(3), art.187 alin.(4), normele fac referință la existența unor comisii atestate specializate. Astfel, dacă analizăm per ansamblu textul proiectului, acesta nu conține careva norme privind modalitatea de constituire, procedura de alegere a membrilor, procedura de vot, precum și alte aspecte relevante care ar contura specificul activității acestor comisii. Art.338 alin.(2) din proiect indică la comisii de atestare, constituite de către organul central de specialitate, care efectuează atestarea tehnico-profesională a specialiștilor.

**Recomandări:**

La art.180 alin.(4), se recomandă stabilirea expresă a tipurilor de contracte în baza cărora vor activa diriginții de șantier atestați în modul corespunzător în cadrul societății de inginerie și consultanță.

La art.180 alin.(3), art.187 alin.(4), reformularea normelor, astfel încât să fie excluse confuziile ce se referă la comisiile de atestare, prin stabilirea unei singure comisii de atestare, or în cazul în care raționamentul autorului se referă la existența inclusiv a comisiilor de atestare specializate, proiectul se va completa cu norme privind modalitatea de constituire, procedura de alegere a membrilor, procedura de vot, precum și alte aspecte relevante care ar contura specificul activității acestor comisii.

**Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive

**Riscuri de corupție:**

- Generale

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lacună de drept</li> <li>• Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</li> <li>• Lipsa/insuficiența transparenței funcționării entităților publice</li> </ul>	
- 22 -	
<p><b>Art.182 lit.i), I)</b>  Articolul 182. Obligațiile dirigintelui de șantier în perioada de execuție a lucrărilor de construcție  La exercitarea atribuțiilor de control al calității lucrărilor de construcții și instalațiilor aferente acestora în perioada de execuție a lucrărilor de construcție, dirigintele de șantier atestat are următoarele obligații și răspunderi referitoare la calitatea construcțiilor: [...]  i) să interzică execuția lucrărilor de către persoane neautorizate conform prevederilor prezentului Cod și să admită la executarea lucrărilor numai muncitori calificați și care dețin acte ce atestă calificarea acestora, <u>conform nomenclatorului lucrărilor de construcție</u>. [...]  I) să oprească execuția lucrărilor de construcții în cazul în care neconformitățile constatate sânt de natură să determine nerealizarea uneia dintre cerințele fundamentale aplicabile construcției proiectate ori s-au produs <u>defecte grave privind calitatea lucrărilor de construcție</u>.</p>	
<p><b>Obiecții:</b>  Norma propusă la lit.i) a art.182 nu oferă o claritate în privința subiectului de aprobare a nomenclatorului lucrărilor de construcție. Utilizarea expresiei „conform nomenclatorului lucrărilor de construcție” induce un caracter ambiguu și confuz cu riscul nedeterminării entității publice responsabile, iar ca urmare instituirea unor atribuții paralele. Evidențiem că norma va permite comiterea abuzurilor și depășirilor de serviciu ale agenților publici din cadrul entităților publice, care vor fi în drept să aplice norma în interpretarea preferată.</p> <p>Cu referire la lit.I) a art.182, formularea utilizată în textul normei „defecte grave privind calitatea lucrărilor de construcție” are sens neclar și astfel va permite interpretări abuzive, nefiind în măsură să determine propriu zis criteriile care stabilesc dacă defectele privind calitatea lucrărilor de construcție sunt grave, mai puțin grave sau foarte grave. Mai mult, analizând per ansamblu textul proiectul, acesta nu enumeră exhaustiv defectele grave ale lucrărilor de construcție. Lipsa unor astfel de reglementări determină posibilitatea interpretării/aprecierii subiective de către dirigintele de șantier în situații diferite și în dependență de scopul/interesul urmărit.</p>	
<p><b>Recomandări:</b>  La lit.i) din art.182, se recomandă stabilirea exhaustivă a subiectului cu competențe de aprobare a nomenclatorului lucrărilor de construcție.</p> <p>La lit.I) din art.182, se propune completarea proiectului cu enumerarea exhaustivă a defectelor grave privind calitatea lucrărilor de construcție sau stabilirea unor criterii clare care determină aceste defecte grave.</p>	
<p><b>Factori de risc:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</li> <li>• Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive</li> <li>• Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</li> <li>• Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea</li> <li>• Atribuții paralele</li> </ul>	<p><b>Riscuri de corupție:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Generale</li> <li>• Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- abuz de serviciu</li> </ul> </li> </ul>

# **Art.186**

## **Articolul 186. Rezolvarea litigiilor**

Eventualele litigii dintre dirigintele de șantier și executantul lucrărilor de construcție referitoare la calitatea construcțiilor se vor rezolva de proiectantul construcției sau de către un expert tehnic atestat, angajat de investitor.

### **Obiecții:**

Norma citată stabilește posibilitatea soluționării litigiilor referitoare la calitatea lucrărilor de construcții, apărute între dirigintele de șantier și executantul lucrărilor. În formula propusă, proiectul posedă un vădit potențial coruptibil, datorită faptului că acordă un spectru larg de discreții proiectantului construcției/expertului tehnic atestat, de a decide la latitudinea sa modalitatea de soluționare a litigiilor.

Formularea neclară a atribuțiilor subiecților vizati generează posibilitatea alegerii a interpretării cele mai convenabile, deoarece atât norma analizată, cât și per ansamblu prevederile proiectului nu relevă nici într-un fel procedura/modul de rezolvare a litigiilor (soluțiile emise pentru rezolvarea conflictului, cât și pentru situațiile în care nu se ajunge la o înțelegere, alte aspecte relevante).

În acest caz, caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca proiectantul construcției/expertul tehnic atestat să aplice norma discreționar reieșind din interesele/scopurile urmărite în procesul de soluționare a litigiilor, referitoare la calitatea lucrărilor de construcții, apărute între dirigintele de șantier și executantul lucrărilor. Asemenea discreții pot fi folosite în mod abuziv de către subiecții responsabili de implementare pentru a obține recompense necuvenite pentru a fi determinați să nu își exercite atribuțiile în modul corespunzător.

### **Recomandări:**

Se recomandă stabilirea expresă a actului normativ care prevede modalitatea de soluționare a litigiilor referitoare la calitatea lucrărilor de construcții, apărute între dirigintele de șantier și executantul lucrărilor, cu ajutorul proiectantului construcției/expertului tehnic atestat, angajat de investitor, or completarea proiectului cu prevederi clare privind aspectul dat și dacă decizia/opinia emisă de către ultimii este obligatorie.

### **Factori de risc:**

- Lacună de drept
- Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

### **Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - luare de mită
  - trafic de influență
  - dare de mită
  - conflict de interese și/sau favoritism
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu

**Art.187 alin.(3)**

Articolul 187. Responsabilii tehnici [...] (3) Pentru instalațiile aferente construcțiilor și pentru alte lucrări speciale, executate în subantrepriză, asigurarea calității execuției lucrărilor se face prin responsabilul de specialitate, în comun cu responsabilul tehnic.

**Obiecții:**

Astfel, analizând norma citată, aceasta indică la noțiunea de „*responsabil de specialitate*”, deși textul proiectului nu definește înțelesul acestei noțiuni, ceea ce poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului acestei norme, în dependență de interesul responsabililor de implementare, practici care pot fi abuzive de stabilire a regulilor convenabile propriilor interese.

**Recomandări:**

Completarea proiectului cu norme care definesc noțiunea de „*responsabil de specialitate*”, subiecții care fac parte din această categorie.

**Factori de risc:**

- Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect

**Riscuri de corupție:**

- Generale

**Art.189 lit.q)**

Articolul 189. Obligațiile responsabililor tehnici în perioadă de execuție a construcțiilor  
În perioada de executare a lucrărilor de construcție responsabilul tehnic are următoarele obligații: [...] q) să sesizeze dirigințele de șantier asupra îndeplinirii condițiilor pentru efectuarea recepției lucrărilor ce devin ascunse sau ajunse în faze determinante de execuție și să prezinte spre verificare responsabilului tehnic procesele-verbale de recepție a lucrărilor ajunse în faze determinante de execuție.

**Obiecții:**

În formula propusă, norma citată va admite situații incerte privitor la subiectul care va recepționa, spre verificare, procesele-verbale de recepție a lucrărilor ajunse în faze determinante de execuție. Astfel, este lipsit de logică textul normei propuse, prin a stabili obligația responsabilului tehnic de a-și transmite spre verificare procesul-verbal menționat supra, nefiind clar în acest caz scopul urmărit de autor prin instituirea unor astfel de norme și care va fi rezultatul unor astfel de acțiuni ale responsabilului tehnic.

Prin urmare, norma, în formula propusă, poate admite interpretări abuzive la aplicare referitor la obligațiile responsabilului tehnic în perioada de execuție a construcțiilor, ceea ce va adopta comportamente diferite din partea acestuia, eventual neconforme cu intențiile urmărite prin statuarea acestor responsabilități.

**Recomandări:**

Se recomandă substituirea textului „*responsabilului tehnic*” prin stabilirea subiectului competent de verificare a proceselor-verbale de recepție a lucrărilor ajunse în faze determinante de execuție.

**Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

**Riscuri de corupție:**

- Generale

**Art.197 alin.(7), (10), (11)**

Articolul 197. Comisia de recepție a construcției și instalațiilor aferente la terminarea lucrărilor [...] (7) Pentru construcțiile de importanță excepțională, având în vedere gradul de risc sub aspectul siguranței, destinația, modul de utilizare, complexitate și volumul lucrărilor care fac obiectul recepției, comisia de recepție a construcției va fi alcătuită din cel puțin 7 membri care vor fi specialiști atestați în domeniu. [...]

(10) Investitorul depune la Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, procesul-verbal semnat de către Comisia de

recepție, însoțit de Cartea Tehnică a construcției, pentru aplicarea concluziei. Inspectoratul în termen de 30 de zile va expune concluzia pozitivă în procesul verbal, sau în cazurile de depistare a neconformităților, va refuza aplicarea concluziei pozitive în procesul verbal și va înștiința solicitantul privind neconformitățile depistate cu referințe normative relevante. Dacă neconformitățile depistate pot fi înlăturate până la recepția finală, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică va aplica în procesul verbal concluzia pozitivă condiționată, iar investitorul este obligat să respecte obiecțiile Inspectoratului.

(11) În scopul examinării contravenției de tergiversare nemotivată și/sau depășirea perioadei de timp stabilite de lege pentru aplicarea concluziei de către Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, investitorul expediază, prin poșta recomandată, în adresa Centrului Național Anticorupție, notificarea în care declară pe propria răspundere faptul că nu a primit de la Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, concluzia sau refuzul de aplicare a acesteia în termen legal și că termenul nu a fost suspendat sau suspendarea este sau a devenit nulă.

**Obiecții:**

În urma analizei prevederilor precitate, se atestă caracterul lacunar al reglementărilor propuse, acestea sunt formulate de o manieră ambiguă, acordând posibilități de aplicare a normei în interpretarea preferată și în dependență de interesul urmărit de către responsabili de implementare al aplicării.

Astfel, este de reținut că, art.197 alin.(7) utilizează termeni care nu au o definiție în proiect, ceea ce poate determina apariția practicilor diverse de interpretare a acestor termeni, practici care pot fi și abuzive. Astfel, incoerența menționată este accentuată prin utilizarea în textul normei propuse de proiect la art.197 alin.(7) a termenului „construcțiile de importanță excepțională”. Potrivit art.54 alin.(5) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, „*Dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme.*”

În ce privește art.197 alin.(10), în conținutul acestuia nu este prevăzut un termen concret în care Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică va înștiința solicitantul privind neconformitățile depistate cu referințe normative relevante. Lipsa unor termene concrete în acest sens poate admite situații în care acești termeni vor fi stabiliți la propria discreție de către Inspectorat. Expresia „va înștiința solicitantul” va lăsa loc de interpretări abuzive din partea Inspectoratului, iar ca urmare va apărea discreția excesivă de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile.

De asemenea, se atestă o lipsă de incoerență în prevederile art.197 alin.(11) în ceea ce privește reglementarea suspendării termenului stabilit pentru aplicarea concluziei de către Inspectorat. Astfel, proiectul nu stabilește procedura de suspendare a termenului respectiv, condițiile în care acest termen poate fi suspendat sau suspendarea devine nulă. Această carență face ca normele respective să aibă un caracter declarativ, ducând la imposibilitatea sancționării, în cazul în care investitorul notifică faptul că termenul stabilit de lege pentru aplicarea concluziei de către Inspectorat nu a fost suspendat sau

suspendarea este sau a devenit nulă. Or, conform modificărilor operate prin proiect la art.389 din Cod contravențional, Inspectoratul poate fi sancționat contravențional pentru tergiversarea nemotivată și/sau depășirea perioadei de timp stabilite de lege pentru aplicarea concluziei pe procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor.

#### Recomandări:

La art.197 alin.(7), se recomandă completarea proiectului cu norme care definesc noțiunea de „construcțiile de importanță excepțională”.

La art.197 alin.(10), se recomandă stabilirea unui termen concret în care Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică va înștiința solicitantul privind neconformitățile depistate cu referințe normative relevante.

La art.197 alin.(11), se recomandă completarea proiectului cu prevederi clare privind suspendarea de către Inspectorat a termenului stabilit pentru aplicarea concluziei, procedura de suspendare a termenului respectiv, condițiile în care acest termen poate fi suspendat sau suspendarea devine nulă.

#### Factori de risc:

- Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Temeiuri neexhaustive pentru survenirea răspunderii
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

#### Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - conflict de interese și/sau favoritism
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu

- 27 -

#### Art.202 alin.(2), alin.(3)

Articolul 202. Notificarea termenelor de recepție a construcțiilor [...] (2) Dacă nici până la expirarea celui de-al doilea termen investitorul nu fixează recepția construcției sau dacă comisia de recepție nu se prezintă la data fixată direct sau prin împuterniciți legali, executantul construcției va stabili un termen de recepție a construcției în interval de 12 zile de la expirarea celui de-al doilea termen și va comunica investitorului în timp util termenul pe care l-a fixat.

(3) Dacă investitorul, prin comisia de recepție a construcției, nu se prezintă la termenul fixat și nici nu a convenit cu executantul construcției, înainte de termenul fixat de acesta, asupra unui alt termen pentru recepția construcției, executantul va notifica, în scris, investitorului, ultimul termen de întrunire a comisiei de recepție.

#### Obiecții:

Normele analizate sunt formulate de o manieră discreționară, nefiind stabilit clar termenul de comunicare/notificare a investitorului de către executantul construcției despre fixarea termenului de recepție a construcției.

Respectiv, expresia „în timp util” va lăsa loc de interpretări abuzive din partea executorului construcției va apăra discreția excesivă de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile (investitor).

#### Recomandări:

Se recomandă substituirea textului „în timp util” prin stabilirea unui termen concret în care executantul construcției comunică/notifică investitorul despre fixarea termenului de recepție a construcțiilor.

<b>Factori de risc:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</li> <li>• Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor</li> </ul>	<b>Riscuri de corupție:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Generale</li> <li>• Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> </ul> </li> <li>• Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> </ul> </li> </ul>
--	--

- 28 -

#### Art.225 alin.(3), anexa nr.9, 20, 21

Articolul 225. Termenul de garanție [...] (3) În cazul în care defectele depistate în termenul de garanție nu se înlătură imediat, termenul de garanție se prelungește în raport cu categoria de importanță a construcției, fapt despre care antreprenorul va fi înștiințat cu 28 de zile până la expirarea termenului de garanție. [...]

Anexa nr.9 Cartea tehnică a construcției [...] 6. Executantul construcției: a) denumirea și sediul sau adresa unității executante (antreprenor general) și, dacă este cazul, a unităților executante pentru instalațiile aferente construcțiilor

Anexa nr.20 Proces-verbal de verificare a calității lucrărilor ce devin ascunse [...] 3.Executant (antreprenor) [...] 11. Concluzii (inclusiv dacă se permite acoperirea lucrărilor ascunse) [...] Executant (antreprenor) [...] Anexa nr.21 Proces-verbal de remediere a neajunsurilor în perioada termenului de garanție [...] 3.Executant (antreprenor) [...] 11. Concluzii [...] Executant (antreprenor)

#### Obiecții:

Normele citate utilizează pentru același subiect termenul de „antreprenor” și „executant” , ceea ce la aplicare va provoca practici vicioase de interpretare a sensului prevederilor proiectului, din cauza confuziei provocate de numirea în mod diferit a acelui fenomen. Potrivit art.3 din proiect, noțiunea de „executantul construcției” este definită ca fiind „orice operator economic, persoană fizică sau juridică, organizată și dotată corespunzător pentru execuția construcțiilor, care are dreptul legal de a desfășura acest gen de activitate și de a semna și a derula contracte având ca obiect realizarea acestora”.

Prin urmare, la aplicare, terminologia utilizată neuniform poate provoca practici vicioase de interpretate, din cauza confuziei provocate de numire în modul diferite a subiectului vizat supra. Or, art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative stabilește că, terminologia utilizată în textul proiectului actului normativ este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi.

#### Recomandări:

Se recomandă reformularea normelor propuse și utilizarea unui singur termen pentru același fenomen.

<b>Factori de risc:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Utilizarea neuniformă a termenilor</li> </ul>	<b>Riscuri de corupție:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Generale</li> </ul>
--	--



**Art.237****Articolul 237. Prevederile pentru construcțiile de importanță redusă**

Pentru construcțiile de importanță redusă prevăzute în anexa nr.10 la prezentul Cod, Cartea tehnică a construcției se rezumă la autorizația de construire, proiectele de execuție, procesele verbale de recepție a construcției, precum și alte evenimente deosebite constatate în perioada de serviciu a construcției.

**Obiecții:**

Norma citată stabilește date/informații ce se conțin în Cartea tehnică a construcțiilor de importanță redusă, prevăzute în anexa nr.10 la proiect, informație cu referire la alte evenimente deosebite constatate în perioada de serviciu a construcției.

Expresia utilizată în textul normei „*alte evenimente deosebite constatate în perioada de serviciu a construcției*” posedă un vădit potențial coruptibil, datorită faptului că acordă un spectru larg de discreții subiecților responsabili de a decide la latitudinea sa care alte evenimente constatate în perioada de serviciu a construcției se consideră a fi deosebite. Mai mult, nu este clar cine și în ce mod va stabili dacă un eveniment este deosebit sau nu.

Astfel, există riscul ca cartea tehnică a construcției să nu fie completată conform cerințelor, invocându-se faptul că intervențiile respective nu constituie „*evenimente deosebite constatate în perioada de serviciu a construcției*”.

**Recomandări:**

Se recomandă substituirea textului „*alte evenimente deosebite constatate în perioada de serviciu a construcției*” prin stabilirea expresă a datelor/informații ce sunt obligatoriu de a fi incluse în Cartea tehnică a construcției pentru construcțiile de importanță redusă.

**Factori de risc:**

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

**Riscuri de corupție:**

- Generale
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu

**Art.245 alin.(1)****Articolul 245. Reglementările privind exploatarea construcțiilor**

(1) Aplicarea unitară a prevederilor prezentului Cod în domeniul exploatării construcțiilor se va efectua în conformitate cu regulamentele adoptate de organul central de specialitate.

Articolul 5. Organul central de specialitate al administrației publice (3) Organul central de specialitate este responsabil de elaborarea actelor normative pentru aplicarea unitară a prezentului Cod și de elaborarea normativelor tehnice în construcții.

**Obiecții:**

Prevederile citate supra, stabilesc în competența organului central de specialitate prerogativa, de a elabora și aproba în mod autonom, *reglementări cu caracter normativ ce vizează aplicarea cadrului normativ de resort*, fapt care excedă limita competenței funcționale reglementată de prevederile art.5 al proiectului. Subsidiar, reținem faptul că urmărirea comportării în exploatare, intervențiile în timp și postutilizarea construcțiilor, este reglementată potrivit Regulamentului aprobat conform Hotărârii de Guvern nr. 382 din 24 aprilie 97.

În aceeași ordine de idei, se remarcă incongruența acestora cu prevederile pct.7) subpct.1), potrivit cărora:  
*7. Funcțiile de bază ale Ministerului sînt:*

1) elaborarea analizelor ex ante, a documentelor de politici, a proiectelor de acte normative în domeniile prevăzute la pct.6, inclusiv a celor pentru asigurarea executării actelor normative și decretelor Președintelui Republicii Moldova, după publicarea acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în colaborare cu reprezentanți relevanți ai societății civile și comunității de afaceri;

Condescendent, se accentuează faptul că potrivit exigențelor de tehnică legislative vizate de prevederile art. 16 alin.(2) al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017: (2) Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sînt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective.

Totodată, potrivit art.3 alin.(4) al Legii prenotate: *Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care:*

- a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune;
- b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

Atenționăm că, actele normative se elaborează în funcție de ierarhia lor, de categoria acestora și de autoritatea publică competentă să le adopte. În conformitate cu art. 102 din Constituție, art. 37 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art. 44 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor.

În aceeași ordine de idei, urmând jurisprudența Curții Constituționale, atenționăm că, Guvernul, fiind o autoritate a puterii executive, are rolul de a executa legile. Hotărârea Guvernului este un act juridic secundum legem, Guvernul, exercitând atribuția de executare a legilor, la promovarea unor acte normative nu poate intra în aria de competență a autorității legislative.

În acest sens, subliniem că, Curtea Constituțională a menționat că, actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71).

Astfel, analizînd prin prisma art.3, 16 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, se remarcă faptul că aplicarea prevederilor proiectului citate supra, în redacția propusă, poate determina exercitarea unor atribuții excesive de reglementare de către organul central de specialitate, fapt care poate periclita coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice. Subsidiar, carența prenotată, poate contribui la apariția altor elemente cu risc puternic de coruptibilitate: (lărgirea atribuțiilor discreționare, stabilirea aleatorie a termenelor pentru prestarea serviciilor, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi, etc.) și admiterea incidentelor de integritate/riscurilor de corupție de către agenții publici responsabili de implementarea normei/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora.

#### **Recomandări:**

Substituirea cuvintelor "aplicarea unitară" cu cuvîntul "executarea".

#### **Factori de risc:**

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/insuficiența accesului la informația despre actul subordonat legii

#### **Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism

<ul style="list-style-type: none"> <li>● Atribuții extensive de reglementare</li> <li>● Norme de blanchetă defectuoase</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> <li>- trafic de influență</li> <li>- nerespectare a regimului cadourilor</li> <li>● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> </ul> </li> </ul>
---	--

- 31 -

#### **Art.246 lit.e); Art.248 alin.(2)**

Articolul 246. Obligațiile proprietarilor construcțiilor Proprietarii construcțiilor au următoarele obligații pe care le pot exercita personal sau prin intermediul persoanelor împuternicite: [...] e) efectuarea, după caz, de lucrări de reconstruire, consolidare, reabilitare, transformare, adaptare rezonabilă, extindere, desființare parțială, precum și de lucrări de reparații capitale ale construcției, numai pe bază de documentație de proiect elaborate potrivit prevederilor prezentului Cod;

Articolul 248. Obligațiile proprietarilor și utilizatorilor în caz de incendii [...] (2) În cazurile prevăzute de legislație, pentru evitarea producerii unui dezastru, persoanele menționate la alin. (1) din prezentul articol trebuie să accepte și alte măsuri stabilite de conducătorul intervenției, cum sânt: degajarea terenurilor, demolarea unei construcții sau a unei părți din construcție, oprirea temporară a activităților, evacuarea din zona periclitată, după caz.

#### **Obiecții:**

Utilizarea cuvintelor "după caz" în context, poate atribui caracter ambiguu normelor, fapt care nu corespunde exigențelor de calitate a normei vizate de art.54 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, potrivit căroră *conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație*.

Carența prenotată, poate condiționa interpretarea extensivă a normei și aprecierea tendențioasă a categoriilor de lucrări ce incumbă obligația elaborării documentației de proiect sau a categoriilor de măsuri ce pot fi stabilite de conducătorul intervenției. Subsidiar, analizând prin prisma rigorilor de tehnică legislativă vizate de art.55 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, se remarcă faptul că factorii de risc delimitați supra, sunt accentuați de utilizarea unei norme de trimitere defectuoase, care nu permite delimitarea clară și cu certitudine a cadrului normativ de resort aplicabil în context.

#### **Recomandări:**

Enumerarea exhaustivă a măsurilor ce pot fi dispuse în context și excluderea cuvintelor "după caz" și revizuirea expresiei "În cazurile prevăzute de legislație" prin prisma exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.55 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017.

#### **Factori de risc:**

- Norme de trimitere defectuoase
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

#### **Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu

	- depășire a atribuțiilor de serviciu
--	---------------------------------------

- 32 -

#### **Art.256 alin.(4)**

Articolul 256. Urmărirea curentă (4) Activitățile de urmărire curentă se efectuează de către proprietar, prin responsabilul tehnic atestat pentru urmărirea comportării construcțiilor în exploatare (în continuare – responsabil tehnic pentru urmărire), conform prevederilor.

#### **Obiecții:**

Norma de trimitere vizată supra este defectuoasă și nu permite delimitarea clară și cu certitudine a cadrului normativ de referință aplicabil în context și poate condiționa multiple riscuri de corupție aferente proceselor reglementate.

#### **Recomandări:**

Revizuirea expresiei "conform prevederilor" prin prisma exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.55 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017.

#### **Factori de risc:**

- Norme de trimitere defectuoase
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

#### **Riscuri de corupție:**

- Generale

- 33 -

#### **Art.266 alin.(2); Art.305 alin.(1); Art.322 alin.(2); Art.3**

Articolul 3. Noțiuni în sensul prezentului Cod se definesc următoarele noțiuni: [...] postutilizarea construcțiilor – activități de desființare, demolare, dezafectare, demontare parțială sau totală a construcțiilor, în condiții de siguranță și de recuperare eficientă a materialelor și a mediului; reparație capitală – lucrări de refacere a elementelor constructive ale construcției (elemente ale structurii de rezistență, tâmplărie, pardoseli, compartimentări, precum și sistemele interioare de utilități), inclusiv consolidarea, care se efectuează pe baza documentației de proiect, întocmit potrivit prevederilor prezentului Cod;

intervenții neautorizate – lucrări de reconstrucție a clădirilor, încăperilor și instalațiilor aferente fără autorizație de construire;

Articolul 266. Intervențiile determinate de exploatarea normală

(2) Lucrările de reparații capitale constau în refaceri sau înlocuiri de elemente de construcție, detalii sau părți de construcție și instalații ieșite din uz ca urmare a exploatării normale sau acțiunii agenților de mediu.

Articolul 305. Activitățile privind postutilizarea construcțiilor (1) Postutilizarea construcțiilor cuprinde activitățile de dezafectare, demontare și demolare a construcțiilor, de recondiționare și de refolosire a elementelor și produselor recuperabile, precum și de predare a deșeurilor reciclabile operatorilor autorizați, cu asigurarea protecției mediului ambiant potrivit prevederilor legale.

Articolul 322. Prevederi generale

(2) Se consideră intervenții neautorizate intervențiile la construcțiile existente de orice categorie, indiferent de forma de proprietate și destinație, care reprezintă lucrări de transformare, modificare, reamenajare, replanificare, reconstrucție, extindere și consolidare a clădirilor și instalațiilor aferente acestora, executate fără autorizația de construire eliberată conform prevederilor prezentului Cod și/sau cu încălcarea documentației de proiect și a autorizației de construire.

**Obiecții:**

Analiza prevederilor art.266 alin.(2), art.305 și art.322 alin.(2) prin prisma terminologiei definite în cadrul art. 3 al proiectului, denotă incongruența prevederilor proiectului, fapt care poate condiționa incertitudine la etapa implementării normelor și multiple riscuri de corupție aferente percepției esenței noțiunilor vizate (*Lucrările de reparații capitale; Activitățile privind postutilizarea construcțiilor; intervenții neautorizate*). Deficiența în speță, poate condiționa exercitarea discreționară a unor atribuții excesive de către agenții publici responsabili de implementarea normelor/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora și admiterea incidentelor de integritate/riscuri de corupție în cadrul mecanismelor de control desfășurate.

**Recomandări:**

Uniformizarea prevederilor art.266 alin.(2), art.305 și art.322 alin.(2) prin prisma terminologiei definite în cadrul art.3.

**Factori de risc:**

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Concurența normelor de drept

**Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 34 -

**Art.309 lit.a)**

Articolul 309. Măsurile de prevenire a pericolelor

În cazul în care demolarea unei construcții sau a unei părți din construcție prezintă pericole: a) executantul lucrărilor de demolare/demontare va lua măsuri de prevenire a pericolelor, precum și va folosi metode și proceduri corespunzătoare;

**Obiecții:**

Prevederile proiectului nu reglementează exhaustiv categoriile de măsuri de prevenire a pericolelor și metodele și procedurile corespunzătoare, fapt care determină caracterul ambiguu al normei și neîntrunirea exigențelor de calitate a legii vizate de prevederile art.54 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017.

Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune prin articolul 23 alin.(2) din Constituție, care stabilește *obligatia statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale*. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. În Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională reține *“Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție [...]”*

**Recomandări:**

Reglementarea aspectelor deficitare evidențiate supra (categoriile de măsuri de prevenire a pericolelor și metodele și procedurile corespunzătoare).

<b>Factori de risc:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</li> <li>● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive</li> <li>● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</li> </ul>	<b>Riscuri de corupție:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>● Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- trafic de influență</li> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> <li>- nerespectare a regimului cadourilor</li> </ul> </li> <li>● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> </ul> </li> </ul>
---	---

- 35 -

#### **Art.316 lit.b), d)**

**Articolul 316. Obligațiile proprietarilor privind postutilizarea construcțiilor**

Proprietarii construcțiilor au următoarele obligații și răspunderi privind postutilizarea construcțiilor:

[...] b) să obțină avizele necesare și autorizația de desființare de la autoritățile competente conform prevederilor prezentului Cod;

[...] d) să asigure expertiza tehnică a construcției ce urmează a fi desființată, precum și a construcțiilor vecine (în caz de necesitate);

#### **Obiecții:**

Utilizarea în context a cuvîntului "necesare", atribuie caracter ambiguu normei, fapt care periclitează transparența actelor necesare inițierii și/ sau desfășurării afacerii și poate determina incertitudine la etapa implementării acesteia sub aspectul interpretării extensive a spectrului de acte permissive vizate și impunerea arbitrară a unor acte permissive irelevante în context.

Carența în speță, denotă neîntreținerea exigențelor de calitate a legii vizate de art.3, 54 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și poate perpetua admiterea incidentelor de integritate/manifestărilor corupție aferente corupției regulatorii. Întru susținerea celor expuse supra, reținem prevederile art.10 al Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235-XVI din 20.07.2006, după cum urmează:

(1) *Inițierea și/sau desfășurarea afacerii are loc în bază de autorizare, în cazul în care legea prevede acest lucru.*

(2) *Autorizarea este o acțiune prin care autoritatea administrației publice sau instituția abilitată prin lege cu funcții de reglementare și de control îi permite solicitantului să inițieze și/sau să desfășoare o afacere, eliberîndu-i un act cu caracter permisiv, sub formă de licență – pentru genurile de activitate prevăzute de Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr.451-XV din 30 iulie 2001 și/sau sub formă de autorizație – pentru confirmarea unor cerințe tehnice, unor norme separate sub un anumit aspect, stabilite de lege.*

(3) *Noțiunea de autorizație include: autorizațiile, permisele, certificatele, avizele, aprobările, coordonările, brevetele, atestatele de calificare emise de autoritățile administrației publice sau de instituțiile abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control.*

Subsidiar, se accentuează faptul că utilizarea în context a expresiei "(în caz de necesitate)", atribuie caracter ambiguu circumstanțelor în care proprietarul construcțiilor este obligat și poartă răspundere pentru efectuarea expertizei tehnice a construcției ce urmează a fi desființată, precum și a construcțiilor vecine. Deficiența prenotată, poate determina interpretarea extensivă/restrictivă a normei atît de către agenții publici responsabili de exercitarea controlului, cît și de către proprietari, care vor fi tentați, de a recurge la metode corupte pentru a determina agentul public de a interpreta într-o anumită manieră (favorabilă

acestuia). Aspectul dat, poate determina admiterea incidentelor de integritate/riscurilor de corupție de către agentul public/persoana care are sau/susține că are influență asupra acestuia, cât și de subiecții vizați de acțiunile acestora.

Totodată, deficiența de formulare a obligației proprietarului în context, poate obstrucționa atragerea la răspundere a acestuia pentru eventualele abuzuri săvârșite.

#### Recomandări:

Reglementarea exhaustivă a categoriilor de acte permissive vizate/substituirea cuvântului *"necesar"*, cu expresia *"prevăzute de Nomenclatorul actelor permissive"*; sau *"Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreținător nr.160 din 22 iulie 2011"*.

Revizuirea expresiei *"în caz de necesitate"*, cu delimitarea expresă a circumstanțelor în care aceasta este obligatorie.

#### Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice

#### Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 36 -

#### Art.324

##### Articolul 324. Sistarea lucrărilor de construcție

La depistarea construcțiilor neautorizate sau a intervențiilor neautorizate la construcțiile existente, aflate în faza de execuție, autoritățile publice locale sau Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică sau, în cazul monumentelor Agenția de Inspectare a Monumentelor sânt obligate să solicite sistarea lucrărilor până la luarea deciziei de demolare a construcției sau de restabilire a celor afectate, conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, precum și a prezentului Cod și prevederilor legislației în domeniul protejării patrimoniului cultural.

#### Obiecții:

Prim-plan se remarcă faptul că potrivit art.423<sup>10</sup> alin.(4) Cod Contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008: În cazul constatării contravențiilor prevăzute la art.178 și 179, agentul constator este în drept să dispună sistarea executării lucrărilor de construcție și să solicite instanței de judecată aplicarea măsurii de siguranță prevăzute la art.439<sup>6</sup>.

Astfel, se remarcă faptul că prevederile citate supra vizează o formulare permisivă a obligației agentului constator, fapt care denotă necesitatea revizuirii corespunzătoare a prevederilor art.423<sup>10</sup> alin.(4) Cod Contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, pentru asigurarea corelării textelor regulatorii și excluderea riscurilor de corupție aferente conflictelor de norme și aplicarea abuzivă a formulei permissive de către agentul constator.

Potrivit studiului efectuat în perioada anului 2018 de către subdiviziunea specializată a CNA, s-a constatat că odată cu transferarea atribuțiilor de constatare și documentare a construcțiilor ilegale, agenții constatatori din cadrul preturilor mun. Chișinău au aplicat selectiv măsura de siguranță privind demolarea. Astfel, s-a constatat că din totalul de 30 de procese verbale întocmite în perioada 16.03.2017 - 26.11.2018, în 6 cazuri sau 20 % din procesele verbale întocmite nu prevedeau aplicarea măsurării de siguranță privind demolarea.

În perioada următoare, în cadrul studiului efectuat în anul 2020, s-a constatat că neaplicarea măsurii de demolare de asemenea persistă. Potrivit analizei, din momentul atribuirii competențelor administrației publice locale de a constata și examina cazurile de construcții ilegale și până la finele anului 2019, agenții constatatori din cadrul Preturilor mun. Chișinău au întocmit în total 120 de procese verbale<sup>29</sup> în temeiul prevederilor art. 179 CC. În rezultatul examinării acestora, au rămas definitive doar 22 P/V cu aplicarea demolării și 20 P/V în care a fost aplicată amendă fără a fi aplicată măsurii de demolare. În rest, o mare parte din procesele verbale pe cazurile de construcții ilegale, au fost anulate de către instanțele de judecată.

Discreția oferită agentului constator privind dispunerea sistării executării lucrărilor de construcție și solicitării aplicării măsurii de siguranță privind demolarea poate fi considerat elementul esențial în dezvoltarea riscurilor și vulnerabilităților din domeniul construcțiilor. Neaplicarea acestui drept, generează de fapt admiterea construcțiilor neconforme și chiar provocarea lansării altor obiective noi.

<https://cna.md/libview.php?l=ro&idc=217&id=3843&t=/Studii-si-analize/Analize-strategice-sectoriale/Analiza-strategica-privind-tendintele-de-coruptie-in-procesul-autorizarii-construirii-in-inregistrarii-bunurilor-imobile-in-mun-Chiinau-Balti-i-Cahul>

<https://cna.md/doc.php?l=ro&idc=217&id=3051&t=/Studii-si-analize/Analize-strategice-sectoriale/Analiza-strategica-privind-practica-judiciara-pe-cazurile-contraventionale-de-construcții-neautorizate>

Subsidiar, se remarcă nereglementarea termenului procedural de înaintare a solicitării în speță de către agentul constator, fapt care creează precondiții pentru interpretări abuzive a normei de către agentul public responsabil de implementarea normei și determină discreția excesivă a acestuia de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile pentru propriile acțiuni.

În aceeași ordine de idei, se remarcă insuficiența responsabilizării agentului public vizat sub aspectul respectării obligației prescrise și nereglementarea răspunderii aplicate acestuia în contextul neonorării obligației prescrise. Omiterea sau ambiguitatea reglementării responsabilității pe care trebuie să o poarte agentul public pentru încălcarea prevederilor proiectului, coroborat cu omiterea stabilirii sancțiunilor pentru încălcarea prevederilor legale, poate condiționa conștientizarea de către agentul public a impunității acestuia pentru eventualele abuzuri admise și determină caracterul declarativ al normelor referitoare la responsabilitatea entităților publice/agenților publici. Deficiența prenotată, perpetuează riscurile specifice corupției regulatorii și poate obstrucționa atragerea la răspundere a agentului constator/persoanelor care au/susțin că au influență asupra acestuia, în contextul eventualelor incidente de integritate/riscuri de corupție admise.

#### **Recomandări:**

Ajustarea prevederilor art.423<sup>10</sup> alin.(4) Cod Contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 la redacția propusă de art.324 al proiectului (substituirea „este în drept să dispună” cu cuvântul “dispune”).

Completarea art.324 al proiectului, în sensul reglementării termenului procedural de înaintare a solicitării în speță de către agentul constator și responsabilizarea acestuia în contextul neexecutării/executării tardive a obligației prescrise de normă.

#### **Factori de risc:**

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

#### **Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere pasivă
  - trafic de influență



<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lipsa responsabilității clare pentru încălcări</li> <li>• Lipsa sancțiunilor clare</li> <li>• Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație</li> <li>• Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> <li>- îmbogățire ilicită</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> <li>- nerespectare a regimului cadourilor</li> <li>- corupere activă</li> <li>• Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> </ul> </li> </ul>
--	---

- 37 -

### **Art.327 alin.(2)**

Articolul 327. Deciziile privind rezultatul examinării

(2) Procesul-verbal trebuie să conțină:

- a) denumirea structurii specializate ale administrațiilor publice locale care a pronunțat decizia;
- b) data examinării cazului de execuție a construcțiilor și intervențiilor neautorizate;
- c) datele referitoare la persoana fizică sau juridică al cărei caz este examinat;
- d) expunerea circumstanțelor stabilite în cadrul examinării cazului de execuție a construcțiilor și intervențiilor neautorizate;
- e) referirea la actul normativ ce prevede răspunderea pentru contravenția respectivă;
- f) hotărârea asupra cazului de execuție a construcțiilor și intervențiilor neautorizate,
- g) modul de demolare a construcțiilor neautorizate sau de remediere a intervențiilor neautorizate;

### **Obiecții:**

Cu referire la conținutul deciziei privind rezultatul examinării, analizând prin prisma art.2, art.28 alin.(2) al Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr.131 din 08 iunie 2012, reținem lipsa unor referințe la elementele structurale indispensabile ale *actului de control* - numele complet și funcția agentului public care a efectuat controlul și identificarea obiectului de control; date privind toate aspectele, documentele, bunurile, încăperile, produsele, utilajele și obiectele de altă natură care au fost supuse controlului, relevante în scopul controlului; constatarea contravențiilor sau altor tipuri de încălcări prevăzute de lege, cu indicarea sancțiunii prevăzute de lege, după caz; descrierea semnelor componente de infracțiune constatate în cadrul procedurii de control și referința expresă la normele de drept penal vizate.

Lipsa unor referințe pertinente la aspectele date, nu asigură responsabilizarea corespunzătoare a agentului public care asigură realizarea măsurilor de control și poate determina insuficiența reglementării mecanismelor de control desfășurat. Deficiențele prenotate, periclitează coerența textelor regulatorii și implementarea uniformă a mecanismelor de control și pot accentua riscurile specifice corupției regulatorii. În context, se remarcă faptul că potrivit principiilor activității de legiferare vizate de art.3 al Legii nr.100 din 22 decembrie 2017, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

Subsidiar, se remarcă faptul că utilizarea expresiilor "*circumstanțelor stabilite*", "*contravenția respectivă*" în context, nu corespunde exigențelor cadrului normativ primar de referință (delimitat supra) și determină caracterul ambiguu al normei, condiționând interpretarea subiectivă a acesteia și multiple riscuri de corupție aferente procesului de control.

**Recomandări:**

- Completarea normei cu aspectele deficitare evidențiate supra.
- Substituirea expresiilor „*circumstanțelor stabilite*”, „*contravenția respectivă*” cu expresia „*încălcărilor stabilite*”.

**Factori de risc:**

- Concurența normelor de drept
- Lipsa/insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public)

**Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 38 -

**Art. 336 alin.(5), (7)**

Articolul 336. Cerințele fundamentale aplicabile construcțiilor

(5) Cerința 5. Rezistența la trecerea proprietăților sonore și acustice ale construcțiilor: Construcțiile trebuie proiectate și executate în așa fel încât zgomotul perceput de către utilizatori sau de către persoane aflate în apropiere să fie menținut la un nivel la care să nu fie periclitată sănătatea acestora și să le permită să doarmă, să se odihnească și să lucreze în condiții satisfăcătoare.

(7) Cerința 7. Emisii periculoase în mediul exterior al construcțiilor; Construcțiile trebuie să fie proiectate și executate astfel încât să nu exercite un impact exagerat de mare asupra calității mediului sau a climei pe întregul lor ciclu de viață, în cursul construirii, utilizării, demolării, în special ca rezultat al oricăra din următoarele:

**Obiecții:**

Prevederile citate supra sunt ambigui, or acestea nu permit delimitarea clară și cu certitudine a unor limite (exprimate în indici cantitativi) imputabile persoanelor vizate. Carența în speță, denotă neîntrunirea exigențelor de calitate a legii vizate de art.54 al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017 și poate determina multiple riscuri de corupție aferente activităților de control aferente respectării cerințelor fundamentale aplicabile construcțiilor.

**Recomandări:**

Delimitarea clară și cu certitudine a unor limite (exprimate în indici cantitativi) imputabile persoanelor vizate.

**Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

**Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nerespectare a regimului cadourilor</li> <li>• Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> </ul> </li> </ul>
--	---

- 39 -

#### Art.349 lit.e)

Articolul 349. Analizele și cercetările în procesul expertizei tehnice Expertul tehnic, va analiza, după caz: e) respectarea strictă a cerințelor stipulate în certificatul de urbanism și autorizația de construire.

#### Obiecții:

Utilizarea în context a cuvântului „*strictă*” atribuie caracter ambiguu normei, or redacția propusă, poate constitui premise pentru interpretarea tendențioasă a gradului de respectare a normei și eludarea răspunderii juridice aplicabile în context.

#### Recomandări:

Excluderea cuvântului „*strictă*” din context.

#### Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lipsa responsabilității clare pentru încălcări

#### Riscuri de corupție:

- Generale

- 40 -

#### Art.366-367

Articolul 367. Exercițarea controlului de stat al calității în construcții

(1) Controlul de stat al calității în construcții se exercită de către Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, în calitate de autoritate administrativă cu atribuții de control (în baza evaluării riscurilor), care răspunde de exercitarea controlului statului cu privire la aplicarea unitară a prevederilor prezentului Cod în domeniul calității construcțiilor.

#### Obiecții:

Analizând prin prisma prevederilor art.3 alin.(3)-(6), art.4 alin.(11), art.14 alin.(1), art.15 alin.(6) al Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131 din 08 iunie 2012, reținem faptul că controlului de stat asupra activității de întreprinzător, în baza analizei riscurilor, aferent domeniilor de competență ale Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică este exercitată potrivit normelor aprobate de Executiv (Metodologiei aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 781 din 01 august 2018).

#### Recomandări:

Completarea normei, după cuvintele “(în baza evaluării riscurilor)” cu cuvintele “conform Metodologiei aprobate de Guvern”.

#### Factori de risc:

- Lacună de drept
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

#### Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> <li>- nerespectare a regimului cadourilor</li> <li>● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> </ul> </li> </ul>
--	---

- 41 -

#### **Art.371 alin.(2); Art.387 alin.(6)**

Articolul 371. Obiectivele Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică

(2) Întru realizarea obiectivelor prevăzute la alin. (3) Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică este în drept să conteste actele administrative emise cu încălcarea normelor respective, în condițiile Codului administrativ.

Articolul 387. Acțiunile solidare

(6) În cazul construcțiilor executate în lipsa sau cu încălcarea autorizației de construire / documentației de proiect, pe terenuri proprietate publică al UAT, autoritatea administrației publice locale va examina posibilitatea eliberării certificatului privind edificarea construcției sau de desființare a acestora. [...] Construcțiile menționate vor putea fi desființate pe cale administrativă de către autoritatea administrației publice locale, fără sesizarea instanțelor judecătorești și pe cheltuiala contravenientului.

#### **Obiecții:**

Determinarea competenței după formulă „*este în drept*”, „*poate*” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția acestora, care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale, iar riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criterii pentru a stabili în ce cazuri agentul public „*este în drept*” sau „*poate*” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.

#### **Recomandări:**

Substituirea expresiei „*este în drept să conteste*” cu cuvântul „*contestă*”.

Substituirea expresiei „*vor putea fi desființate*” cu cuvântul „*desființează*”.

#### **Factori de risc:**

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație

#### **Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

**Art.371 alin.(3) lit.f); Art.374 alin.(1)**

Articolul 371. Obiectivele Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică [...]

(3) Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică are următoarele obiective principale ca scop:

f) actualizarea și elaborarea de noi proceduri specifice pentru efectuarea activităților de control și inspecție privind calitatea construcțiilor, disciplina și activitatea în urbanism, supravegherea și controlul pieței materialelor de construcție, autorizarea și acreditarea laboratoarelor de încercări în construcții.

Articolul 374. Organizarea controlului de stat al calității în construcții

(1) Controlul de stat al calității în construcții se organizează și se exercită prin controale (inspecții), în mod diferențiat, pe bază de proceduri și instrucțiuni aprobate prin ordin al organului central de specialitate.

**Obiecții:**

Prevederile proiectului citate supra, reglementează competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, de a elabora și aproba în mod autonom, reglementări cu caracter normativ (elaborarea de noi proceduri specifice pentru efectuarea activităților de control și inspecție privind calitatea construcțiilor).

Circumstanța în cauză, poate determina exercitarea unor atribuții extensive de reglementare de către entitatea publică vizată, or potrivit art.4 lit.d) al Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235-XVI din 20 iulie 2006: *reglementarea activității de întreprinzător are loc în baza principiului reglementării materiale și procedurale a inițierii, desfășurării și lichidării afacerii prin acte legislative.*

Subsidiar, reținem prevederile art.14 al legii prenotate după cum urmează:

(1) *Normele materiale și procedurale de inițiere, desfășurare și lichidare a afacerii, precum și de control asupra afacerii, se stabilesc prin legi.*

(2) *Autoritățile administrației publice nu sînt în drept să adopte norme primare pentru reglementarea inițierii, desfășurării și lichidării afacerii.*

Carența în speță, poate determina apariția altor elemente cu risc puternic de coruptibilitate: lărgirea atribuțiilor discreționare, reglementarea unei formule de calcul nejustificate, conflicte de interese/favoritism, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi, etc.

Totodată, conform prevederilor art.4 alin.(2) al Legii prenotate (2) *Organul de control este în drept să efectueze controlul asupra persoanei supuse controlului doar în cazul în care legea stabilește procedura, durata controlului, precum și dreptul organului de a efectua controlul în cazul și circumstanțele date. Organul de control este în drept să efectueze controlul doar în privința aspectelor ce țin de competența sa, stabilită expres de lege.*

Astfel, ținînd cont de faptul că norme procedurale de reglementare a procedurii de control sunt stabilite potrivit Capitolul IV al legii prenotate, se accentuează faptul că pentru a asigura corelarea textelor regulatorii (principiul unității materiei legislative), stabilirea normelor procedurale suplimentare ce vizează controlul de stat poate fi examinată doar în contextul unor amendamente corespunzătoare ce vizează legea cadru.

<b>Recomandări:</b> Excluderea normelor din proiect.	
<b>Factori de risc:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive</li> <li>• Atribuții extensive de reglementare</li> <li>• Norme de blanchetă defectuoase</li> </ul>	<b>Riscuri de corupție:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- trafic de influență</li> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> <li>- nerespectare a regimului cadourilor</li> </ul> </li> <li>• Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> </ul> </li> </ul>
- 43 -	
<b>Art.371 alin.(3) lit.g); alin.(4) lit.c)</b> Articolul 371. Obiectivele Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică [...] <p>(3) Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică are <u>următoarele obiective principale ca scop:</u></p> <p>g) <u>diminuarea fenomenului de indisciplină</u> în autorizarea și executarea lucrărilor de construcție;</p> <p>(4) <u>Obiectivele</u> privind îndeplinirea de către structurile de specialitate ale administrației publice locale a obligațiilor prevăzute de prezentul Cod sânt următoarele:</p> <p>c) <u>respectarea disciplinei</u> în urbanism și amenajarea teritoriului;</p>	
<b>Obiecții:</b> Prevederile citate supra, sunt contradictorii, fapt care periclitează coerența legislativă a textelor regulatorii, poate constitui un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative și creează premise pentru aplicarea normei „convenabile” într-o situație concretă, alegerea subiectivă și abuzivă a normei aplicabile în contextul delimitării obiectivelor entității. În acest sens, în Hotărârea nr.26 din 27 septembrie 2016, Curtea Constituțională reține faptul că, <i>textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile</i>	
<b>Recomandări:</b> Excluderea art.371 alin.(3) lit.g).	
<b>Factori de risc:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive</li> <li>• Concurența normelor de drept</li> </ul>	<b>Riscuri de corupție:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Generale</li> </ul>

### Art.372-373

#### Articolul 372. Informarea autorităților publice locale

Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, precum și structurile din teritoriu ale acesteia vor informa autoritățile administrației publice locale în teritoriul căreia s-a efectuat controlul despre constatările și măsurile dispuse prin procesul-verbal de inspecție.

#### Articolul 373. Intervenții în cazuri de accidente tehnice

Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică în activitatea sa are prioritate de a interveni operativ în toate cazurile de accidente tehnice la construcțiile aflate în exploatare sau în stadiu de construire pentru:

#### Obiecții:

Prevederile citate supra, nu reglementează clar și cu certitudine termenul administrativ de referință în context, fapt care poate condiționa condiții propice pentru interpretarea subiectivă a acestuia de către agenții publici responsabili de implementarea normelor și multiple riscuri de corupție aferente proceselor reglementate.

#### Recomandări:

Reglementarea termenului administrativ de referință în context.

#### Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

#### Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

### Art.387 alin.(4) lit.c); Art.363 alin.(2); Art.379; Art.351 alin.(3); Art.381 alin.(2)

#### Articolul 387. Acțiunile solidare

(4) În cazul lucrărilor de construcție executate după anul 1996, în lipsa sau cu încălcarea autorizației de construire / documentației de proiect, iar împlinirea termenului de prescripție, nu mai permite aplicarea sancțiunilor, casele de vacanță construite pe terenurile întovărășirilor pomicole, precum și casele individuale, pentru una sau două familii și anexe gospodărești pot fi înregistrate în registrul bunurilor, după cum urmează: [...] c) Pentru toate cazurile proprietarul poartă răspundere pentru eventuale prejudicii cauzate persoanelor terțe pe durata termenului de exploatare a construcției respective; se întocmește și se prezintă documentația cadastrală. Concomitent cu înregistrarea dreptului de proprietate asupra bunului imobil, subcapitolul III al Registrului Bunurilor Imobile se completează cu notare: "Bunul imobil este construit în lipsa sau cu abateri de la documentație de urbanism. Proprietarul poartă răspundere pentru eventuale prejudicii cauzate persoanelor terțe pe durata termenului de exploatare a construcției respective". Notarea nu poate fi radiată pe durată exploatării obiectului.

#### Articolul 363. Interzicerea folosirii unor produse pentru construcții

(2) Producătorul sau reprezentantul autorizat răspunde de atestarea conformității produsului

conform prevederilor legale și de prezentarea declarațiilor sau certificatelor de conformitate sau a evaluărilor tehnice în construcții.

#### Articolul 379. Obligațiile și răspunderea comune

(1) Răspunderea pentru realizarea și menținerea, pe întreaga durată de existență, a unor construcții de calitate corespunzătoare, precum și pentru îndeplinirea obligațiilor stabilite prin procedurile și regulamentele elaborate potrivit prevederilor prezentului Cod îi revine factorilor care participă la conceperea, proiectarea, realizarea, exploatarea și postutilizare a acestora.

(2) Proiectantul, specialistul vericator de proiecte atestat, fabricantii și furnizorii de materiale și produse pentru construcții, executantul, responsabilul tehnic atestat, dirigintele de șantier, expertul tehnic atestat răspund potrivit obligațiilor ce le revin pentru defectele ascunse ale construcției, ivite într-un interval de 5 ani de la recepția lor, precum și după împlinirea acestui termen, pe toată durata de serviciu a construcției, pentru defectele structurii de rezistență rezultate din nerespectarea normelor de proiectare și de execuție în vigoare la data realizării ei.

#### Articolul 351. Avizul Tehnic

(3) Avizul tehnic ce atestă gradul de executare a construcției este întocmit în scopul înregistrării construcției nefinalizate în registrul bunurilor imobile și nu poate fi utilizat în alte scopuri.

#### Articolul 381. Responsabilitatea inspectorilor

(2) Inspectorii Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică răspund disciplinar, potrivit dispozițiilor legale, de corectitudinea și exactitatea deciziilor, informațiilor, măsurilor și sancțiunilor stipulate de ei în documentele întocmite.

#### Obiecții:

Analiza prevederilor citate supra, denotă insuficiența reglementării răspunderii juridice aplicabile persoanelor delimitate supra pentru încălcarea prevederilor normative propuse. Carența prenotată, periclitează coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice, or aplicarea principiului vizat de art.23 alin.(2) din Constituție, implică adoptarea unor legi accesibile, previzibile și clare, formulate cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei vizate, să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște obligațiile și răspunderea juridică aplicată pentru eventualele încălcări admise.

Totodată, cu privire la art.351 alin.(2) al proiectul reținem lipsa răspunderii juridice pentru încălcarea acestora, fapt care nu asigură disciplinarea subiecților responsabili de aplicarea normelor și multiple riscuri de corupție aferente utilizării actului permisiv în speță în alte scopuri.

Deficiențele prenotate, acordă caracter declarativ normelor de reglementare a responsabilității și poate determina conștientizarea de către subiecții vizati a impunității pentru eventualele abuzuri săvârșite și perpetuarea acestora.

#### Recomandări:

La Art.387 alin.(4) lit.c); Art.363 alin.(2); Art.379 se recomandă prevederea expresă a răspunderii juridice aplicabile și completarea după cuvîntul "răspundere" cu expresia "civilă, contravențională sau penală".

La Art.381 alin.(2) se recomandă completarea după cuvintele "răspund disciplinar" cu expresia "civilă, contravențională sau penală".

La Art.351 alin.(3) reglementarea răspunderii pentru nerespectarea obligației prescrise.

#### Factori de risc:

- Lipsa responsabilității clare pentru încălcări
- Lipsa sancțiunilor clare

#### Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere pasivă
  - trafic de influență



	<ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> <li>- conflict de interese și/sau favoritism</li> <li>- îmbogățire ilicită</li> <li>- influențare necorespunzătoare</li> <li>- nerespectare a regimului cadourilor</li> <li>- corupere activă</li> <li>● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> <li>- abuz de serviciu</li> <li>- depășire a atribuțiilor de serviciu</li> </ul> </li> </ul>
--	--

- 46 -

#### **Art. 387 alin.(6)**

Articolul 387. Acțiunile solidare (6) În cazul construcțiilor executate în lipsa sau cu încălcarea autorizației de construire / documentației de proiect, pe terenuri proprietate publică al UAT, autoritatea administrației publice locale va examina posibilitatea eliberării certificatului privind edificarea construcției sau de desființare a acestora.

Decizia eliberării certificatului privind edificarea construcției sau de desființare a acestora, se va lua pe baza planurilor urbanistice și a regulamentelor aferente, avizate și aprobate în condițiile legii.

#### **Obiecții:**

Criteriile (*de reper*, în contextul procedurii administrative realizată de APL în cazul construcțiilor executate în lipsa/încălcarea autorizației de construire/documentației de proiect), evidențiate de autor, nu sunt formulate cu suficientă precizie (*se va lua pe baza planurilor urbanistice și a regulamentelor aferente*), fapt care nu permite delimitarea clară și cu certitudine a limitei competenței exercitate și obligațiilor ce revin agenților publici responsabili de implementarea normei și periclitează consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice.

În context, analizând prin prisma art.54 al Legii 100/2017, se accentuează caracterul ambiguu al expresiei „*se va lua pe baza planurilor urbanistice*”, or aceasta nu permite delimitarea clară a ipotezelor în discuție (care este exigența aplicabilă edificiului raportînd la conținutul planului urbanistic de referință). Totodată, analizînd prin prisma art.55 al Legii prenotate, se remarcă caracterul defectuos al normei de trimitere (“*și a regulamentelor aferente*”), care determină incertitudine cu privire la normele juridice complementare ce pot fi aplicate de către entitatea publică în context și poate condiționa exercitarea unor atribuții extensive de reglementare de către entitate.

Se accentuează faptul că analiza semnelor faptei prejudiciabile săvîrșite eventual de către persoanele cu funcții de răspundere, impune delimitarea competenței persoanei respective (materiale, personale sau teritoriale), prin prisma actelor normative în temeiul și potrivit cărora subiectul prenotat își desfășoară activitatea (în context fiind apreciate inclusiv prevederile regulamentului intern al unității). Astfel, operarea amendamentelor, în redacția propusă poate obstrucționa investigarea și atragerea la răspundere a persoanelor vizate pentru eventualele abuzuri săvîrșite.

Deficiențele evidențiate supra, amplifică obscuritatea procesului, or acestea nu permit delimitarea clară și cu certitudine a atribuției exercitate de către agentul public vizat și a opțiunilor legale examinate de către acesta în contextul emiterii deciziei.

Rezumînd cele expuse supra, reținem faptul că redacția propusă a normei, determină condiții pentru interpretarea subiectivă a normei și exercitarea discreționară a unor atribuții excesive de către entitățile publice/agenții publici responsabili de implementarea normei (în contextul examinării cazurilor atribuite).

Aspectul dat, periclitează implementarea obiectivă și uniformă a normei, poate determina aplicarea arbitrară acesteia și admiterea incidentelor de integritate atât de către agenții publici responsabili de examinarea cazului și aprobarea deciziei corespunzătoare/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora, cât și persoanele nemijlocit vizate de decizia prenotată.

#### **Recomandări:**

Revizuirea expresiei „se va lua pe baza planurilor urbanistice” și delimitarea clară a faptului dacă construcțiile prenotate trebuie să se regăsească în planul urbanistic.

Revizuirea normei de trimitere („și a regulamentelor aferente”) prin prisma exigențelor art.55 al Legii 100/2017.

#### **Factori de risc:**

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Norme de trimitere defectuoase
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice
- Atribuții extensive de reglementare

#### **Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
  - corupere activă
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism

## **IV. Concluzia expertizei**

Proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul adoptării Codului urbanismului și construcțiilor, având drept obiectiv stabilirea unui cadru legal unitar pentru amenajarea teritoriului, urbanism, autorizarea și executarea lucrărilor de proiectare și construcții, postutilizarea construcțiilor, asigurarea calității construcțiilor, a materialelor și a produselor pentru construcții, exercitarea controlului de stat cu privire la respectarea disciplinei în urbanism și a regimului de autorizare a construcțiilor, precum și aplicarea unitară a prevederilor legale în domeniul calității în construcții pe teritoriul Republicii Moldova.

În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de asigurarea a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate în totalitate de autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect și materialele aferente, precum și stabilirea unui termen optim pentru recepționarea recomandărilor pe marginea proiectului.

Urmare a examinării prevederilor proiectului, în conținutul acestuia au fost identificate prevederi formulate ambiguu, utilizarea neuniformă a termenilor, norme de trimitere defectuoase, introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect, precum și norme contradictorii dintre prevederile proiectului, cât și cu prevederile Codului civil.

Suplimentar, în proiect au fost constatate carențe în ce privește reglementarea procedurilor administrative, stabilirea termenilor, descrierea atribuțiilor entităților publice și agenților publici, fiind

identificați factori de risc precum: lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative, atribuții care admit derogări și interpretări abuzive, atribuții extensive de reglementare, stabilirea unui drept al entității publice în loc de obligație, lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor, precum și lipsa responsabilităților clare pentru încălcări și lipsa sancțiunilor clare.

În contextul celor expuse supra, precum și în vederea prevenirii apariției incidentelor de integritate în procesul de implementare a prevederilor proiectului, se recomandă revizuirea conținutului proiectului prin prisma obiecțiilor și propunerilor de modificare enunțate în prezentul raport.

15.08.2023

Digitally signed by Carbuni Daniela  
Date: 2023.08.16 08:30:32 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Coordonator al raportului de expertiză anticorupție:  
*Daniela Carbuni , Inspector principal*

Digitally signed by Gheorghiță Vadim  
Date: 2023.08.16 08:38:04 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Experți ai Direcției legislație și expertiză anticorupție:  
*Cristina CHISTOL , Inspector principal*  
*Vadim Gheorghiță , Inspector principal*  
*Xenia VAMEȘ , Inspector principal*

Digitally signed by Chistol Cristina  
Date: 2023.08.16 08:40:09 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Digitally signed by Vameș Xenia  
Date: 2023.08.15 19:17:43 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova

